БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 201 (8726) | 1958 оной августын 26, вторник | Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Орооһо таряанай гээлтэтэй эрид тэмсэхэ

Республикын колхоз, совхозуудта таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Бичурын аймагай Ждановай, Калининай нэрэмжэтэ, Кударын аймагай «Путь к коммунизму», Куйбышевай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд шэниисэ, хара таряагаа хадажа дүүргэжэ байнхай.

Эдэ түрүүшүүлэй жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд, механизаторнууд хуряалгынгаа техникые эртээнһээ оролдосотой һайнаар заһабарилжа, таряанайнгаа эдеэшэхэлээр, үдэр саг гээнгүй амяарлан хадажа эхилһэн байна. Партиин Бичурын, Кударын райкомууд, колхозуудай, совхозой партийна эхин организацинууд механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түлбэриин талаар тэдэниие урмашуулха хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаһан байха юм. Тэрэнэй ашаар лафетнэ жаткын олон машинистнууд, комбайнернууд үдэр, халаан бүриингөө даабарие хэдэн дахин үлүүлэн дүүргэжэ, эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулһан, харуулжашье байна.

Гэхэтэй хамта, амяарлан хадалгые хаһа саг соонь эхилжэ, хуряалгые богони болзорто үнгэргэхэ гээшэ орооһо таряанай гээлтэтэй тэмсэхэ эгээн шухала арга нүхэсэл юм гэжэ үшөөл һайнаар ойлгоогүй, урдынхидаал адляар аали нобшоор ажаллажа байһан тухай баримтанууд аймагуудаар али олон үзэгдэнэ. Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд таряанайнгаа хүсэд идеэшэжэ хатуужахые, комбайнаар сэхэ хадаха сагые хүлеэ хүлеэһээр һая болотор хуряалгаяа эхилээгүй, лафетнэ жаткануудаа огто табяагүй байшоо.

Хуряалгые нэгэшье үдэрөөр хожомдуулха, удааруулха гээшэ хамтын ажалда, гүрэндэ айхабтар ехэ хохидол ушаруулна. Тиимэһээ хуряалгын бүхы машина, техникые үдэр, һүнигүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ ябадал коммунистнууд болон комсомолшуудай, колхоз, совхозуудай бүхы механизаторнуудай, республикын хүдөө ажалшадай мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго мүн.

Ургасын гээлтэ, хоролтотой тэмсэхэ хэрэгтэ хуряалга дээрэ ябаһан хүнүүдэй, нэн түрүүн механизаторнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала. Энээн тушаа Кударын аймагай механизаторнуудай дүй дүршэл һайшаалтай. Энэ аймагай олонхи колхозуудта комплексно хуряалгын агрегадууд эмхидхэгдэһэн байна. Эдэ агрегадууд орооһо таряанай тусхай полинуудые даажа абаад, тэрэнээ хадаха, хуряаха, гараһан таряаень сэбэрлэхэ, хатааха уялгатай. Тиимэһээ хэнэй, хаана хүдэлһэниинь, ямар шанартайгаар хуряалга хэһэниинь эли байха болоно бшуу. Комплексно иимэ агрегадууд Түнхэнэй болон бусад зарим аймагуудаар эмхидхэгдэнхэй.

Орооһо таряанай гээлтэ хоролтын түлөө түбхын түрүүндэ механизаторнууд зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, таряанай гээлтэ гол түлэб лафетнэ жаткын, комбайнай дээгүүр, муугаар хадаһанһаа, муугаар суглуулһанһаа, эдэ машинануудта зерноуловитель тодхогдоогүй гү, али тиимэ түхеэрэлгые саг соонь сэбэрлээгүй ябаһанһаа болодог ха юм. Гадна, хүсэд хатаагүй таряае һайнаар тааруулагдаагүй комбайнаар хадахада, суглуулан сохиходо һолоомотойнь суг орооһотой залаанууд гаралсашадаг. Эдэ бүгэдые һайнаар шалгажа, хинажа байхын тула мэргэжэлтэдһээ гадна, колхоз бүхэндэ тусхай испекторнүүд дүршэл ехэтэй колхознигуудай дундаһаа томилогдохо зэргэтэй. Тэдэнэр саг үргэлжэ бригадануудаар ябажа, хуряалгын шанарые хинан шалгажа, хэмжээ абхуулха, дутагдалнуудые дары усадхаха уялгатай.

Гэбэшье, орооһо таряанай ехээр гээлтэдэ орожо байһан тухай мэдээсэлнүүд Прибайкальска, Яруунын, Сэлэнгын аймагуудһаа олон ороно. Прибайкальска аймагай «Прибайкалец» колхоздо ургаса хайша хэрэгээр хуряагдана, дээгүүр хадагдана, залаанууд олоор хаягдашана. Тиигэжэ гектар бүридэ арбаад пүүд орооһон хосорно. Энээнэй түлөө хэншье зэмэлэгдээгүй байһаар. Иимэ харюусалгагүй ажалые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд, инспекторнүүд, аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэд орооһо таряанай гээлтые усадхаха тушаа яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй. Лафетнэ бүхы жаткануудта, комбайнуудта зерноуловительнуудые тодхохо шухала. Комбайнһаа гараһан таряае шэрэдэг, мүн гүрэндэ таряа зөөдэг автомашинануудай хоорбые һайса заһаха, тусхай брезентнүүдээр машина бүхэниие хангаха хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта, тоок дээрэ ороһон таряае гутаангүйгөөр, тэрэл үдэртэнь сэбэрлэжэ, хатаажа абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Тэрэнэй түлөө тоок дээрэхи хүдэлмэри али болохоор оньһоноруулагдаха, үдэр, һүнигүй эмхидхэгдэхэ болоно. Тиимэһээ тоогуудые даагшадаар эмхидхэхы шадабаритай, дүршэл ехэтэй, эдэбхитэй хүнүүд, коммунистнууд, комсомолшууд табигдаха зэргэтэй. Колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд тоок дээрэхи ажалые өөһэдөө үдэр бүри хинан шалгажа, хэрэгтэй сагтань туһаламжа хүргэжэ байха уялгатай.

Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференци

ЭРХҮҮ, августын 23. (ТАСС). Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференцидэ августын 23-да хара металлургиин секци хүдэлмэрилөө. Металлургическа предприятинуудые саашадаа хаана яажа бариха тухай, эгээн түрүү арга хэрэглэн металл абадаг болохо тухай асуудалнууд тэрэнэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

КПСС-эй XX съездын һүүлээр геолого-бэдэрэлгын, геофизическэ хүдэлмэриин үргэнөөр ябуулагдаһанай ашаар Зүүн Сибирьтэ хара металлурги хүгжөөхэ руда ехээр олдоо юм. Мүнөө үедэ түмэрэй ехэ рудатай найман газар элирүүлэгдэнхэй. Тэндэ хамта дээрээ 4,5 миллиард тонно руда бии гэжэ тухайлагдана. Тиимэһээ Зүүн Сибирьтэ оронойнгоо гурбадахи металлургическа база байгуулха гэһэн зорилго түргөөр шиидхэхэ арга боломжо бии байна. Металлургическа предприятинуудые хаана яажа, хэр ехэ хүсэтэйгөөр бариха тухай асуудал секцинүүдтэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Конференциин бусад секцинүүдтэ хабаадагшад августын 23-да аяншалга хээ. Тэдэнэр Эрхүүгэй гидроэлектростанциин, алюминиин заводой барилгада ошожо хараа, һүүлээрнь Байгал ошожо, СССР-эй Наукануудай Академиин Байгалай лимнологическа станциин хүдэлмэритэй танилсаа, «Байкал» гэжэ порт хараа. Конференцидэ хабаадагшадай нүгөө бүлэг Ангарск гэжэ Сибириин залуу город ошожо, тэрэнэй предприятинуудые, барилгануудые хараһан байна.

Августын 22, 23-най үдэр Эрхүүдэ элитэ мэдээжэ эрдэмтэд городой партийна, советскэ эдэбхитэдтэй, хүдэлмэришэд, интеллигентнэртэй уулзаа. Академигууд, СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондентнүүд, профессорнүүд конференциин хүдэлмэри тухай, Зүүн Сибириин экономико, соёл культурые хүгжөөхэ хараа түсэбүүд тухай хөөрөө.

Августын 24-дэ конференцидэ хабаадагшад аяншалгаяа үргэлжэлүүлхэ, ажалшадтай уулзаха байна.

Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигша Карл Марксын памятнигай эрхим һайн проект зохёохын түлөө Бүхэсоюзна нэмэл конкурсын дүн гаргагдаа. Тус памятник Москвагай тэг дунда Свердловой талмай дээрэ табигдаха. Скульптор Л. Е. Кербель, архитекторнууд Р. А. Бегунц, Н. А. Ковальчук, В. Г. Макаревич, В. М. Моргулис гэгшэдэй зохёоһон проектдэ нэгэдэхи шан олгогдоо. **Зураг дээрэ:** нэгэдэхи шанда хүртэһэн Карл Марксын памятнигай проект. **ТАСС-эй фотохронико.**

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЖЭ, ТАРЯА ХУРЯАЛГАЯА ХУРДАДХАЯ

☆ ☆

Дэрэстэйнхид гээгдэлдэ оронхой

«Коммунизм» колхозойхид үбһэндэ ороһоор һараһаа үлүү болобо. Теэд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие зохидоор эмхидхээгүй дээрэһээнь энэ үедэ оройдоо 4 мянган центнер үбһэн һурилэгдөөд байна. Түсэбэй ёһоор энэ колхоз 19 мянга 500 центнер үбһэ абаха юм.

Ямар шалтагаанһаа энэ колхоз тэжээл бэлэдхэлгээр иимэ ехэ гээгдэлдэ ороо гээшэб? Артельдэ үргэн ехэ сабшалан, хүсэд хүрэхэ хуряалгын техникэ бии. Гэбэшье, энэ баян техникэнь тон мууса хэрэглэгдэнэ, үбһэ хуряалгын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ.

Колхозой хоёрдохи комплексно бригадын (бригадир нүхэр Цыренов) хүдэлмэриие хараад үзэе. Эндэ хоёр косилка шагтагалһан «Беларусь» трактор хүдэлнэ. Энэ тракторта шагтагалагдаха гурбадахи косилкань эбдэрхэй хэбтэһээр хэдэн үдэр болоо. Трактораар үбһэ тармаха, вал шахаха хүдэлмэри саг үргэлжэ таһалдана. Тэрэнэй уршагаар энэ бригадада 150 гектар сабшагдаһан үбһэн тармагдаагүй, бухаллагдаагүй хэбтэнэ.

Тус бригадада хүдэлдэг колхознигууд 6—8 километрын газарта, колхозой центрһээ ябана. Тэдэнэр үглөөгүүр ажалдаа орой гарана, үдэшэлэн нара орохоһоо урда гэртээ бусана. Тиимэһээ бригадын гэшүүд үдэрэйнгөө даабарие дүүргэнэгүй. Колхознигууд Б. Якупов, П. Тугульдурова, Ц. Одуева гэгшэд үдэртөө хахад гектар сабшахынгаа орондо миил 0,25—0,30 гектар гараар сабшана. Энэ бригадын бригадир нүхэр Цыренов эдэ бүгэдые һайн мэдэжэ байбашье ямаршье бодото хэмжээ абанагүй.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри колхозой нэгэдэхи комплексно бригадада мүн лэ аали нобшоор ябуулагдана. Энэ бригадада 110 гектар дээрэ сабшагдаһан үбһэн удаан саг соо тармагдаагүй хэбтэһээр гутажа байна. Бригадир нүхэр Санжиевай хүдэлмэришэнөө эмхидхээгүй дээрэһээнь, үдэртөө 15—20 хүн ажалдаа гаранагүй, олонхинь хүдэлмэридөө орой гарана.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин һулаар ябажа байһаниие хүнүүдэй үсөөн байһаар шалтагаалхые оролдодог. Теэд, бодото дээрээ энэ артельдэ хүүгэдэй яслиин эмхидхэгдээгүй дээрэһээ 50 гаран эхэнэрнүүд хүдэлмэриин халуун хаһада гэртээ һуужа байна.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци колхознигуудай, механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар биратай юумэ хэнэгүй. Үбһэ хуряалгын бригадада болон звенонуудаар ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһан» гаргагданагүй. Хүдэлмэриин дүнгүүд үдэртөө бүридхэгдэнэгүй. Тиимэһээ хэнэй түрүүлжэ, хэнэй гээгдэжэ ябаһаниие мэдэхын аргагүй.

Саг орой боложо, үбһэ ногоон хагдаржа эхилбэ. Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд дутагдалнуудаа дары усадхажа, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие эрид хурдадхаха тушаа яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

В. Жигжитов.

Зэдэ.

Таряа худалдаха түсэбөө дүүргэбэ

Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (Бичура) таряа хуряалга, гүрэндэ худалдалгаар аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

Энэ колхозойхид гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө августын 23-да дүүргээ. Хамтадаа 7 мянга гаран центнер таряан худалдагдаба. Түсэбһөө гадуур үшөө 5 мянган центнер таряан тушаагдахань.

Колхоздо бүхы орооһото таряанай хахадһаа ехэнхинь хуряагдаад байна. Хоёрдохи комплексно бригада (бригадирнь Б-Ж. Гомбоев) шэниисэ, хара таряа, овёс хуряажа дүүргэбэ. Тэндэхи эрхим механизатор Бато-Очир Арьяев хэзээ хэзээнэйхиһээ урма хэшээлтэйгээр ажаллана. «Сталинец-6» комбайнаар 254 гектар таряа хуряагаад, лафетнэ жаткаар 120 га таряа хадаад байна. Халаанайнгаа даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, нүхэр Арьяев үдэр бүхэндэ 25 гектар алданагүй.

Комбайнернууд Тимофей Михаханов, Цыдып Чутумов гэгшэд оролдосотой, бүтээсэтэйгээр ажаллажа, нүхэдтөө жэшээ харуулна.

Автомашинын жолоошон Ч. Очиров 50 километр газарта таряа шэрэхэдээ, сүүдхэдээ дүрбэ, табан эрьесэ хэнэ.

М. Иванов.

Кукурузын баян ургаса

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой № 1 тракторно-тарян ажалай бригада (бригадир Б. Э. Очиров) Зүүн Хүнтэйн урда хормойдо 120 гектар кукуруза тариһан байна. Тиихэдээ тарилгын бүхы комплексно хүдэлмэриие Сасаран Бадмаевич Аюшинай даажа байһан кукуруза ургуулха звено хэһэн байгаа.

Мүнөө энэ участок дээрэ республикын холын хойто аймагуудай нэгэн Курумканай аймагта үзэгдөөгүй үндэр баян ургаса гараа. Метр хахад утатай, һалбагар набшаһатай кукурузын эшэнүүд хулһан шэнги жэрылдэн һалхинда долгилон байна. Энээниие харахадаа эндэхи колхознигууд «манай эндэ кукуруза иигэжэ ургаха байба гү» гэжэ гайхан урмашана. Һаяхан колхозой хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тооложо үзэхэдөө, энэ участогай гектар бүриһөө дунда зэргээр 350—400 центнер кукурузын набша абтаха гэжэ тухайлаа.

Кукурузынгаа ургажа, бэеэ хүсэхэлөөрнь сабшажа, силос дараха бэлэдхэлэй хүдэлмэри бригадынхид түргэнөөр ябуулжа байна. Тэрэ участогай хажууда силосэй шэнэ түхеэрэлгэнүүд баригдана, хуушан нүхэн траншейнүүд заһабарилагдана, сэбэрлэгдэнэ.

О. Раднаев, манай корр.

Бичурын хониной совхозой тракторист А. Ф. Фалилеевэй, лафетнэ жаткын машинист Ц. Д. Шагжиевай агрегат таряа амяарлан хуряахадаа үдэр бүри 30—40 гектар хадана. **Зураг дээрэ:** тус агрегат таряа амяарлан хадажа ябана.

А. Мантаевай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хуряалгын түрүү арга хэрэглэнэ

Ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха, гүрэндэ ороohо ехээр худалдаха гэhэн шухала зорилго манай колхозой гэшүүд, коммунистнууд мүнөө үедэ шиидхэжэ байна.

Энэ жэлэй таряа хуряалгын онсо илгаань юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, колхозууд хуряалга өөрынгөө техникээр хэжэ байна; хоёрдохёор, механизаторнууд колхоздо орожо, таряа хуряалгада хүдэлмэрилнэ.

Тиимэhээ энэ жэлдэ таряа хуряалгые богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ арга боломжо манда хүсэд бии. Энээнииe хараадаа абан, манай партийна организаци өөрынгөө эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулна.

Таряа хуряалгын урда тээ партийна бюрогой заседани дээрэ ургаса хуряалгада бэлэдхэлэй ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн байха юм. Тус асуудалаар колхозой механик С. Шестаковой, механизациин талаар комплексно бригадануудай бригадирын туhалагшанар А. А. Шишмарев, П. Б. Шагжитаров, В. П. Каленов гэгшэдэй тоосоо дуулаhан байнабди.

Бюрогой заседани дээрэ хуряалгын техникэ зүбөөр хубаарилан табижа, үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха, механизатор, колхозниугуудые зохид hайн байра байдалаар, эдеэ хоолоор хангаха гэхэ мэтэ асуудалнууд шиидхэгдэhэн байгаа. Һүүлдэнь механизаторнуудай суглаан боложо, хуряалгын хүдэлмэри богони болзорто дүүргэхэ талаар тракторист, комбайнер, лафетнэ жаткын машинистнуудай үмэнэ байhан зорилго зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Тус суглаанда хабаадагшад амяарлан хуряаха түрүү аргые үргэнөөр хэрэглэжэ, ороohо таряа гээлтые усадхаха гэжэ шиидэhэн байха юм. Энээн тушаа манай колхоздо зарим тэды дүй дүршэл бии.

Нёдондо жэлдэ амяарлан хуряаха түрүү аргые үргэнөөр хэрэглээд, таряа хуряалгаяа 26 хоногто дүүргэжэ, 37—40-өөд мянган пүүд ороohо нэмэжэ абаhан байнабди. Хамта дээрээ 2365 гектар гэхэ гү, али ороohото культурануудай талмайн 83 процентнь амяарлан хуряагдаа hэн. Харин тиихэдэ 1955 ондо тарилгаа комбайнаар сэхэ хуряахадамнай, энэ хүдэлмэри 60 гаран хоногоор унжагайраа hэн.

Иигэжэ амяарлан хуряаха аргын үлүү hайн байhые хүсэд мэдэрhэн манай колхознигууд, механизаторнууд мүн энэ жэлдэшье ороohото культурануудай талмайн ехэнхи хубиень амяарлан хуряаха байна. Мүнөө тэдэнэр дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абажа, тэдэнээ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Лафетнэ жаткын машинист Петр Афанасьевич Вершинин үдэр бүри 35 гектар хуряаха уялга абаhан байбал, хуряалгын түрүүшын 4 үдэртэ 143 гектар хадаа. Лафетчигууд В. Л. Зайцев, К. Батодоржиев гэгшэд үдэр бүри 40—45 гектар унагаажа, уялгаяа үлүүлэн дүүргэнэ.

Механизаторнууд болон колхознигуудай социалистическэ мүрысөөнэй дүн бригада бүхэндэ үдэр бүри согсологдожо, показателиин самбарта, «дайшалхы хуудаhануудта» бэшэгдэнэ, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Тиихэдэ бригада, агрегадуудай мүрысөөнэй дүн 5 хоногто гаргагдажа, түрүүлжэ ябаhандань Улаан вымпел, мүнгэн шан барюулагдадаг юм.

Таряа хуряалгын эхилhэнhээ хойшо полевой станууд, поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан зоной дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы бригадануудаар «Советскэ Союзай уласхоорондын байдал тухай», «амяарлан хуряалгын аша туhа» гэхэ мэтэ асуудалаар хөөрэлдөө, лекци үнгэргэгдөө. Мүн агитаторнууд газетэ, журнал уншана, hонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Гэхэтэй хамта манай партийна организациин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл бии. Таряа хуряалга дээрэ шалгарhан түрүүшүүлэй дүй дүршэл олоной шадабари болгогдожо шадагданагүй. Зарим нэгэн агитаторнууд партийна организациин үгэhэн даалгабарида хайша хэрэгээр хандана.

Эдэ дутагдалнуудаа ябуул усадхажа, таряа хуряалга, гүрэндэ ороohо худалдалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэжэ манай коммунистнууд, колхозой бүхы гэшүүд эрмэлзэнэ.

Т. Жигмытов,
Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Абаhан уялга дүүргэгдэнэ

Хонин ажал hаяхан болотор манай колхозой ажахын гээгдэнги hалбаринуудай нэгэн байhан юм. Хониной тоо толгой удаанаар олошоржо, ноohон тон багаар абтадаг hэн. Саашадаа иимэ эрхэ байдал тэсэхын аргагүй боложо, колхозой правлени болон партийна организаци тусгаар хэмжээнүүдые абаа.

Хонин ажахы эрид түргөөр хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозойхидой уряагаар социалистическэ мүрысөөндэ манай колхоз оролсоо hэн. Колхозой хонишод энэ жэлдэ хонидойнгоо тоо 13500 толгой хүрэтэр олошоруулжа, хонин бүриhөө дунда зэргээр 3,5 килограмм ноohо хайшалжа, абаhан уялгануудаа гүйсэд дүүргээ.

Манай түрүү хонишод жэл ерэхэ бүри олошорно, тэдэнэй тоодо ажалдаа жэшээ харуулдаг коммунистнууд үсөөн бэшэ. Коммунист Султум Будаевай хүтэлбэрилдэг отарынхид хоёрдохи жэлээ hайн амжалтануудые туйлажа, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадахаар зууршалагдаа.

Колхозой хонин ажахы хүгжөөхэ, тэрэнэй үүлтэр hайжаруулха талаар партийна организаци эмхидхэлэй болон политическэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Нэн түрүүн хонин дээрэ ажаллахаар хэдэн коммунистнууд, мал ажал дээрэ хүдэлжэ дүй дүршэлтэй болоhон колхознигууд эльгээгдээ hэн. Мүнөөшье шэнэ отарануудые эмхидхэхэдээ тэндэ хонишодоор коммунист, комсомолшуудые эльгээхэ гэжэ оролдонобди.

Хониной ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тула тэдэнэй үүлтэрые hайжаруулха гээшэ тон шухала. Тиимэhээ отарануудые зүбөөр бүридхэхэ (ноohоной шанарые, эмэ эрынь, наhыень харалсан) хэрэгтэ, хонишодой ажалда эрдэм мэргэжэлэй туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ партийна организациин зүгhөө ехэ анхарал хандуулагдана. Эдээн тушаа партбюрогой даалгабаряар зоовэтеринарна мэргэжэлтэд, агитаторнууд хонишодтой саг үргэлжэ хөөрэлдөө үнгэргэдэг, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаг байха юм. Мүнөө үедэ бүхы эхэ хониднай искусственна аргаар ороондо оруулагдажа, хурьгад кошарно-базова түрүү аргаар түлжүүлэгдэнэ. Һаяын жэлнүүдтэ колхозой хонин hүрэг ехэнхидээ нарин ноohотой болохо юм.

Колхозой хонишодой дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Жэлэй эхеэр хонишодой социалистическэ уялгануудые абахын урда тээ партбюрогой даалгабаряар колхозой правлениин болон партийна бюрогой гэшүүд, зооветмэргэжэлтэд тэдэнэртэй тус тустайнь хөөрэлдэжэ, хонин ажахы хүгжөөхэ талаар хонишодой үмэнэ байhан зорилгонуудые тайлбарилжа үгэhэн байгаа.

Үбэлэй үедэ хонишодой мүрысөөнэй дүн hара бүри согсологдожо, илагшадта дамжуулгын Улаан вымпел, мүнгэн шангууд барюулагдадаг байна. Мүн энэ жэл ноohо хайшалалгын үедэ хэнэй отарын хонидhоо хэды шэнээн ноohон хайшалагданаб гэжэ үдэр бүри соносхогдожо байгаа юм. Тиигэжэ ноohо хайшалалга богонихон болзорто, эмхитэйгээр, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэгдөө.

Гэхэтэй хамта, хонин ажахые хүгжөөхэ талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжо манай колхоздо яhала олон. Эхэ хонидой hубайрха ябадал, гарзалха ушар үшөөл үзэгдэhөөр. Эдэ болон бусад дутуу дундануудые дары усадхажа, хонишодой эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлэн, хонин ажал улам саашадань хүгжөөхын түлөө партийна организаци оролдожо байна.

А. Бадмадашиев, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организациин секретарь.

ҮЙЛЭДБЭРИИН АСУУДАЛНУУДЫЕ ШИИДХЭЛГЭДЭ ПРОФСОЮЗУУДАЙ ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

★

Үйлэдбэриин зүблөө зүбөөр эмхидхэхэ

Профсоюзуудай хүдэлмэриие hайжаруулха тушаа КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта үйлэдбэриин зүблөөнэй үүргэ дээшэлүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө үедэ саг үргэлжын 66 үйлэдбэриин зүблөөн байгуулагдажа, 1700-аад хүн хүдэлмэридэнь хабаадалсана. Үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй түрүүлэгшээр 21 хүдэлмэришэн, 29 инженерно-техническэ, 16 хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд hунгагдаhан байна.

Үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй хүдэлмэриие түрүүшын үдэрнүүдhээ зүбөөр эмхидхэхын тула ой модоной, саарhанай болон модо болбосоруулалгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обком «Забайкаллес» комбинадтай хамта үйлэдбэриин зүблөөнэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэhэн байна. Энээн дээрэ ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдожо, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд хараалагдаhан юм. Сэлэнгын модо буулгалгын базадахи, Хандагайн леспромхозой, Улан-Удын модоной заводой үйлэдбэриин зүблөөнүүд муу бэшээр хүдэлмэрилжэ эхилээ. Жэшээнь, Сэлэнгын модо буулгалгын базада цехын хоёр, заводой нэгэ үйлэдбэриин зүблөөн эмхидхэгдэжэ, олохон хүдэлмэришэдые хабаадуулна. Эндэ hүүлэй үедэ үнгэрhэн хоёр зүблөөн дээрэ «продукциин үнэ сэн химдаруулха арганууд», «1958 оной модо урадхуулгада бэлэдхэлэй ябаса тухай» гэhэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, 27 дурадхал оруулагдаа. Мүнөө тэдэнэй 22-нь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, жэлэй түрүүшын хахадта 116 мянган түхэриг алмагдаа.

Мүн Хандагайн леспромхоздо эмхидхэгдэhэн үйлэдбэриин зүблөөнэй хүдэлмэри hайшаагдамаар. Эндэ цехын 2, бүхы леспромхозой нэгэ зүблөөн хүдэлмэрилнэ. Жэлэй эхинhээ хойшо эндэ 4 зүблөөн болоо. Нэгэ зүблөөн дээрэнь «үйлэдбэриин арга боломжонууд тухай» гэhэн леспромхозой главна бухгалтер нүхэр Третьяковагай элидхэл зүбшэн хэлсэгдэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад олон үнэтэ дурадхалнуудые оруулhан байха юм.

Үйлэдбэриин зүблөөнэй эмхидхэлэй ажал нилээд hайжарбашье, тэрэнэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл олон. Зарим нэгэн предприятинуудай болон профсоюзна комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа тон багаар хандуулна. Иимэ ушар Байгалай модо буулгалгын базада үзэгдэнэ.

Эдэ зүблөөнүүд дээрэ ямар асуудалнуудай зүбшэн хэлсэгдэhэниие, тэдэнэй баталан абаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые партийна организацинууд хододоо хинан шалгажа байха уялгатай.

Н. Тюрнев.

★ ★

Хамтын договорой дүүргэлтын дүнгүүд согсологдобо

Паровозо-вагонно заводой алба хаагшадай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон хүдэлмэришэдэй профсоюзна конференци hаяхан болобо. Байгша оной түрүүшын хахад соо хамтын договорой хоёр талаhаа ямараар бэелүүлэгдэhэнэй дүнгүүд тухай заводой начальник нүхэр Бутко, профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Таловирко гэгшэдэй элидхэлнүүд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

—Манай завод түрүүшын хахад жэлэй түсэб валова продукци гаргалгаар 7 процентээр, товарна продукци гаргалгаар 8 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Тиигэжэ түсэбhөө гадуур 2 паровоз, 1 пассажирска вагон заhабарилагдажа, жаротрубна 1 котёл бүтээгдэhэн байна,—гэжэ элидхэлшэ нүхэр Бутко хэлэбэ. Завод бүхыдөө түсэбөө дүүргэбэшье, манай хүдэлмэридэ ехэхэн дутуунууд бии гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлбэ. Жэлэй түрүүшын хахадта булад шудхалгын цех абаhан уялгаяа дүүргэжэ шадабагүй. Новосибирск городой турбогенераторна заводой захилые тус цехын шанар муутайгаар бүтээhэн дээрэhээнь, тэрэнь голодоhон болоhон байна. Мүн инструментальна цехынхид шанар муутай зэр зэмсэгүүдые бүтээhээр зандаа. Үнгэрhэн үе соо гэр байра барилга хангалтагүйгөөр хэгдээ, тиигэжэ арайхан гэжэ 3051 дүрбэлжэн метр талмайтай байра ашаглалгада үгтэбэ. Дээрэ дурсагдаhан дутуу дунданууды усадхажа, хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай ажабайдалда хододоо анхаралаа хандуулжа, ажал хүдэлмэриие hайжаруулха гээшэ булта бидэнэй зорилго болоно гэжэ нүхэр Бутко тэмдэглэбэ.

Хоёрдохи элидхэлшэ нүхэр Таловирко ажал хүдэлмэриие hайжаруулха талаар хараалагдаhан эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулгануудай дүүргэлтэ тушаа тогтобо. Үн[...] 6 hарын туршада үйлэдбэрид[...] тэрүүлэгдэхээр хараалагдаhан[...] жээ-ябуулгануудай 17-ниинь [...] гэгдээгүй. Хүдэлмэрилэгшэдэй [...] лай аюулгүйе сахиха хэрэгтэ [...] логдоhон мүнгэн зөөри хүсэд [...] лэгдээгүй. Тэрээнhээ гадна за[...] хүдэлмэришэдэй эрилтэ хүс[...] хангагданагүй. Магазинуудаар [...] рэгтэй эд бараа, эдеэ хоолой [...] нүүд заримдаа байдаггүй, таh[...] даг байха юм. Энээниие ус[...] хын тулада заводой хүдэлмэ[...] дые хангаха таhагайхид з[...] хэмжээ абанагүй, энэ шухала [...] рэгтэ харюусалгагүйгөөр хан[...]

Конференци дээрэ үгэ хэ[...] заводой капитальна барилгын [...] гай дархашуулай бригадир [...] Артюков капитальна барилгы[...] hагай хүдэлмэридэ бии байгаа[...] хэн дутагдалнуудые шүүмжэлэ[...] дэ ажалай журам хазагайру[...] саг үргэлжэ хүдэлмэришэдые [...] жэ байдаг ушарнууд у[...] жэ, үйлэдбэриин түсэб [...] лүүлхэдэ hаад хэнэ. Ти[...] заводой профсоюзай коми[...] хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэр[...] ямар байра байдалда аж[...] наб, ажалайнгаа түсэбые х[...] дүүргэнэб гэhэн асуудалда б[...] hонирхоно. Тиимэhээ манай [...] хүдэлмэридэ элдэб бэрхэшээ[...] лон дутуу дунданууд тохёолдо[...]

Үгэ хэлэhэн котельнэ цехын [...] карь нүхэр Григорьева хүдэл[...] шэдые янза бүриин hайн шан[...] зэр зэмсэгүүдээр хүсэд ханга[...] рэгэй шухала байhаниие онс[...] тэмдэглээ.

Хүдэлмэришэдэй болон алба[...] шадай гэр байрые тойруулан [...] сэсэрлиг тарижа, культурна т[...] тэй болгохо хэрэгтэ заводой п[...] союзай комитедэй болон буса[...] тэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэ[...] наагаа табидаггүй, хайша хэр[...] хандадагые үгэ хэлэгшэд шүү[...] бэ.

С. Черне[...]

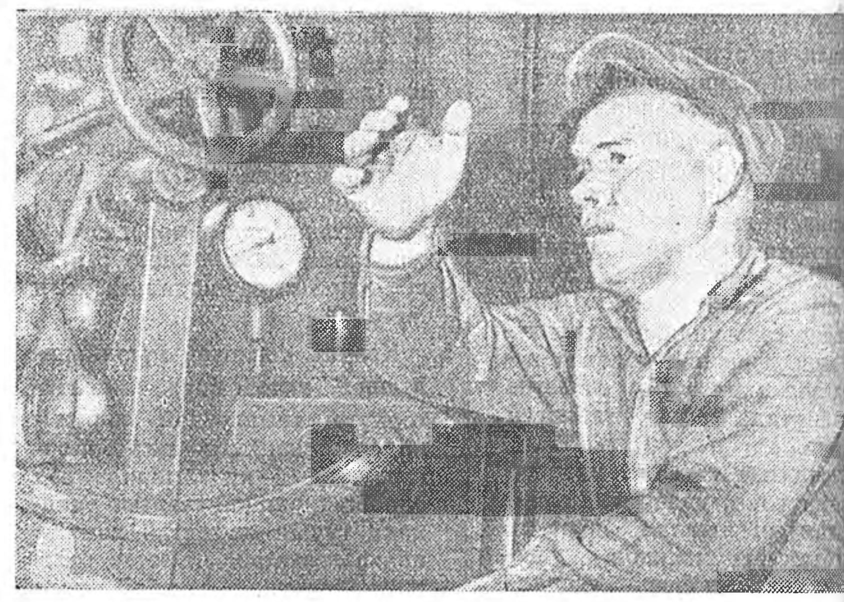

Паровозо-вагонно заводой кузнечнэ цехын машинист Г. Д. Филатов 100[...]ный пресс дээрэ хүдэлхэ зуураа, халаанайнгаа даабариие 250 процент хүрэтэр[...]доо дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** Г. Д. Филатов ажаллажа байна.

З. Веснинагай фото.

Мал hайнаар таргалуулхада олзотойшье, урматайшье болоо

«Уялгата тушаалга, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри болюулха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим, худалдан абаха үнэ сэн болон услови» тухай КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоол хүдөөгэй ажалшадые бүри урмашуулан зоригжуулба.

Хүдөө ажахын продуктнуудые абалгаяа дээшэлүүлхын тулада колхозуудые материальна талаарнь урмашуулха шэнэ программа зохёогдоо. КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолой үндэhөөр, Россин Федерациин колхозуудhаа хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха шэнэ сэн РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ табижа баталуулаа.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ талаар РСФСР 8 зоно боложо хубаарба. Манай республика мяха бэлэдхэлгээр 6-дахи зонодо оруулагданхай. Түрүүшын 5 зонодо орходоо манай эндэ гүрэндэ худалдагдаhан малай үнэ сэн hураггүй дээшэ байха болоно. Зүгөөр, жэлэй туршада мал худалдан абаха хоёр ондоо сэн тогтоогдоо. Жэшээлхэдэ, декабрь hараhаа июль хүрэтэр худалдахада, эбэртэ бодо малай эгээ тарган центнер мяхан (амидын шэгнүүрээр) 1100 түхэригтэ, хониной—880 түхэригтэ; дунда хүшэтэй hаа: эбэртэ бодо малай—800 түхэригтэ, хониной—630 түхэригтэ; дундаhаа доошо хүшэтэй hаа: эбэртэ бодо малай—625 түхэригтэ, хониной—505 түхэригтэ байна.

Тиихэдэ август hараhаа ноябрь хүрэтэр тушаахада, эбэртэ бодо малай эгээ тарган центнер мяхан (амидын шэгнүүрээр) 965 түхэригтэ, хониной—800 түхэригтэ; дунда хүшэтэй hаа: эбэртэ бодо малай—695 түхэригтэ, хониной—570 түхэригтэ; дундаhаа доошо хүшэтэй hаа: эбэртэ бодо малай—540 түхэригтэ, хониной—455 түхэригтэ болохо байна.

Наhа багатай томо мал гүрэндэ тушаагаа hаа, колхозууд бүри ехэ олзо абаха. Жэшээлхэдэ, нэгэhээ гурба хүрэтэр наhатай эбэртэ бодо залуу мал худалдахада, 251 килограммhаа 300 килограмм хүрэтэр татаа hаань, тогтоогдомол сэн дээрэнь 15 процент, 301-hээ 350 килограмм хүрэтэр татабалнь—20 процент, 350 килограммhаа дээшэ татабалнь 25 процент нэмэжэ түлэгдэхэ болоо.

Гэхэ зуура, колхозуудай туранхай мал тушаагаа hаань, дундаhаа доошо хүшэтэй малай сэнhээ 20 процент багаар түлэгдэхэ юм. Тиихэдэ hарлагууд, оронууд эбэртэ бодо малтай адляар сэгнэгдэжэ абтаха байна. Ямаанайл мяхан хонинойхиhоо 15 процент доогуур сэгнэгдэжэ абтаха.

Мяханда гэжэ худалдагдаhан гахайн центнер мяхан декабрьhаа июль хүрэтэр тушаагдаа hаа, 1020 түхэригөөр, августhаа ноябрь hара хүрэтэр тушаагдаа hаа, 855 түхэригөөр абтаха. 4—5 хурга саалатай центнер гахайн мяхан декабрьhаа июль hара хүрэтэр тушаагдаа hаа, центнерэй 1300 түхэриг, августhаа ноябрь hара хүрэтэр тушаагдаа hаа, 1130 түхэригөөр абтаха байна.

Тиихэдэ эхээ үшөө хүхэжэ байhан 6 hара болоогүй поршоонхо тушаахада, килограммай 13 түхэригөөр абтаха.

Декабрьhаа июль hара хүрэтэр тахяа, тахяагай дальбараануудые тушаахада амидын шэгнүүрээр центнерынь 1070 түхэригөөр, августhаа ноябрь hара хүрэтэр—920 түхэригөөр абтаха байна. Галуу, нугаhанай центнер мяхан (амидын шэгнүүрээр) 750 түхэригөөр индейкэнүүдэй—1000 түхэригөөр абтаха.

Иигээд байхада гүрэндэ мяха ехээр худалдаhан колхозууд томо тарган мал тушаахадаа мүнгэн олзо ехээр абажа, харин бэеэр бага, туранхай мал тушааhан колхозууд hураггүй бага олзо абаха байна.

Республикын аймагуудhаа хэдэн жэшээ харуулая. Энэ жэлэй хоёрдохи кварталда Яруунын аймагай колхозуудай гүрэндэ тушааhан мал соohоо— эбэртэ бодо малайнь 11 процент, хонидойнь 20 процент эгээ тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Эдэ тарган малайнгаа түлөө аймагай колхозууд бэлэдхэлэй шэнэ сэнгээр 473.220 түхэриг абаха байна. Гэхэ зуура, Кударын аймагай колхозуудай тушааhан мал соohоо— эбэртэ бодо малайнь оройдоо 0,3 процент, хонидойнь 0,7 процент эгээ тарган гэжэ абтаа. Эдэ малайнгаа түлөө эндэхи колхозууд оройдоол 9.680 түхэриг абаха болоно. Гадна, энэ аймагай колхозуудай энэ жэлэй түрүүшын хахадта тушааhан малайнь 40 процент дундаhаа доошо хүшэтэй байгаа. Хэрбээ эдэ малаа эгээ тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр тушааhан байгаа hаа, 280 мянга шахуу түхэриг нэмэжэ абаха байгаа.

Үшөө хоёр аймагуудые—Байкало-Кударын, Кяхтын аймагуудые жэшэжэ үзэе. Энэ жэлэй хоёрдохи кварталда Байкало-Кударын колхозуудай тушааhан эбэртэ бодо малай 4 процентнь дундаhаа доошо хүшэтэй байхада, Кяхтын колхозуудай тушааhан малай 63,6 процентнь дундаhаа доошо хүшэтэй байба. Иигээд байхада Байкало-Кударын колхозуудай тушааhан эбэртэ бодо малай центнер бүхэн 793 түхэригтэ боложо, кяхтынхидай 688 түхэригтэ гэхэ гү, али байкало-кударынхидhаа 105 түхэригөөр бага байба. Кяхтын аймагай колхозууд гансахан хоёрдохи кварталда туранхай мал тушаажа, 87 мянган түхэриг багаар абаа. Эдэ жэшээнүүд дээрэhээ харахада, колхозууд тарган мал тушаагаа hаа, мүнгэн олзоёо хэды ехээр дээшэлүүлхэ, экономикоёо бэхижүүлхэ байна гээшэб. Тарган мал тушаахада колхоздошье, гүрэндэшье бариишатай.

Бэлэдхэлэй шэнэ сэнгэй гараhанай hүүлээр республикымнай зарим колхозууд гүрэндэ мяха тушаалгаяа ехэ болгожо байна. Жэшээ болгон Закаменай аймагай колхозуудые абажа харахада, үнгэрэгшэ 7 hара соо нёдондонойхидо орходоо 1347 центнер ехэ мяха тушаагаа. Бэлэдхэлэй шэнэ сэнгээр ганса мяха тушаалгаяа ехэдхэhэнэй ашаар эндэхи колхозууд 900 мянга шахуу түхэриг нэмэжэ абаха болобо.

Гэхэ зуура, Хэжэнгын колхозууд нёдондо жэлэйхидээ орходоо аяар 855 центнер бага мяха тушаагаа. Тиигэжэ эндэхи колхозууд 500 мянга гаран түхэригөө алдаба. Тэрэшэлэн Иволгын, Прибайкальска, Ториин, Түнхэнэй болон бусад хэдэн аймагууд нёдондонойхиhоо бага мяха тушаажа өөhэдтөөшье, гүрэндэшье хохидол ушаруулба.

Июль hарада боложо үнгэрhэн КПСС-эй Бурядай обкомой пленум мяха абалгые дээшэлүүлхэ талаар шухала зорилго табяа. Тон түрүүндэ, малаа hайнаар таргалуулжа, шахажа, гүрэндэ тушааха хэрэгтэй. Тиихэдэ колхоз, совхозуудта эбэртэ бодо залуу мал hайн харууhа, эдеэлүүлгэндэ табигдаад, үбэлдөө 80—100 килограммаар шэгнүүрынь нэмээгдэжэ, нэгэ хахад—хоёр наhатай байхадань 320—350 килограммай болгогдожо тушаагдаха зэргэтэй. Үбэл гараhан эдэ хурьгадые заhажа, зундаа hайнаар бэлшээн таргалуулаад, 7—8 hаратайдань 35—40 килограммhаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр тушааха хэрэгтэй.

Зорилго юуб гэхэдэ, ойрын жэлнүүдтэ мяха абалгаар гээгдэлhээ гараха ёhотойбди. Эбэртэ бодо мал олоор үсхэжэ, үхэрэй мяха гүрэндөө ехээр тушаадаг болохомнай шухала. Зүгөөр, үнеэдэйнгээ тоо толгой олошоруулаагүй hаа, мяханай мал үсхэдэг болоогүй hаа, мяха абалгаяа эрид ехээр дээшэлүүлжэ шадахагүйбди. Иигээд тугал, бяруунуудые зүбөөр түлжүүлгэдэ, илангаяа үбэлэй сагта тэдэниие hайнаар харууhалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала.

Малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, үнеэдэй hубайралгые болюулха хэрэгтэй. Тугал, бяруунуудай муугаар түлжүүлэгдэдэг дээрэhээ малнай жэжэ боложо, гүрэндэ шэгнүүр багатай малнууд тушаагдана. Эгээл энээн дээрэhээ боложо, олон толгой мал тушаахада шэгнүүрынь саашалнагүй.

Мал олонтой колхозуудта тусхай мяханай фермэнүүдые бии болгохо хэрэгтэй. Тиимэ фермэдэ h[...]тэ үлөөгдэхэгүй 6 hараhаа [...] наhатай тугалнууд үгтэхэ байн[...]

Колхоз, совхоз бүхэн бэл[...] таргалуулха, томо болгохо [...] малай тусхай гүүртэнүүдтэй б[...] ёhотой. Зунай бэлшээриин үед[...] лаа hайнаар таргалуулжа абэх[...] рэгтэ онсо анхарал табиха х[...]тэй. Зундаа мал харууhа, гар[...] багатайгаар, түргэнөөр тарга[...] гүрэндэ тушаагдаашьегүй hаа, [...] наар таргалhан мал үбэлжэ[...] үедэ үбhэ тэжээл багаар эдеэд[...] шьегүй ондо ородог.

Мүнөө мал таргалуулхада [...] таарамжатай үе байна. [...]рэндөө hайнаар таргалhан мал [...] шаахын, малаа таргалуулжа [...] жэлгэдэ оруулхын түлөө ко[...] совхоз бүхэн оролдохо ёhотой.

Гансашье үхэрэй мяха ехээр [...] шаадаг болохо бэшэ, гүрэндөө [...] хониной мяха горьтойхоноор ху[...] дадаг байха ёhотойбди. Тии[...] мяханда тушаагдаха хонидой [...] хай отарануудые эмхидхэжэ, з[...] сагта hайнаар таргалуулдаг бо[...] хэрэгтэй.

Мүн гахай олоор шахажа, м[...] абалгаяа дээшэлүүлхэ бай[...] мартажа болохогүй. Залуу га[...] нуудые нэгэ дахин түрүүлжэ, зу[...] поршоонхонуудтайнь хамта hайн[...] томо болгожо, намартаа шах[...] гүрэндэ олон гахай тушаадаг бо[...]хо ёhотойбди.

Тиихэдэ шубуу, илангаяа уhа[...] шубуу олоор үсхэбэрилжэ, гүрэ[...] шубуунай мяха ехээр тушаадаг [...]лохо шухала.

Бэлэдхэлэй шэнэ сэнгэй гар[...] байхада ойрын жэлнүүдтэ м[...] абалгаяа дээшэлүүлхэ тодор[...] хэмжээнүүдые колхоз, совхоз бү[...] хараалха ёhотой.

К. ПАШИН, КПСС-эй обко[...] инструкт[...]

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДТА

Байгаалида добтолжо байна

ПЕКИН. (ТАСС). Дотор Монголһоо мэдээсэһэнэй һоор, Ляохэ мүрэнэй баруун бассейнэй районие үндэһөөрнь хубилгаха түсэб тэндэ табигдаба. Энэ түсэбые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан зүблөөн дээрэ Хитадай Коммунистическэ партиин Дотор Монголой автономно областьдохи комитедэй секретарь Ван До үгэ хэлэбэ. Энэ түсэб бэелүүлэгдэхэдээ Дотор Монголдо социалистическэ байгуулалтада ехэ удхашанартай гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Ляохэ мүрэнэй баруун бассейнһээ гадна, бусад мүрэнүүд шадар уһанай үерлэдэг, ган гасуурай болодог ябадалые гурбан жэлэй турша дотор үгы хэхэ гэжэ тэрэ түсэб дотор хараалагдана. Ниитэ дээрээ миллиард хахад кубометр уһанай багтаха хэдэн олон жэжэ сөөрэмүүд баригдаха, уһа тоотоохо дунда зэргын, томо хэдэн арбаад хаалтанууд байгуулагдаха юм. Миллиард хахад кубометр уһа багтааха, 170 мянган гектар газар уһалжа байха сөөрэмдэ 12 километр утатай хаалта баригдаха байна. Гурбан жэлэй турша дотор Дотор Монголой энэ райондо бүхы дээрээ уһалагдадаг талмайн хэмжээн миллионһоо үлүү гектараар үргэдхэгдэхэ. Тиихэдэ уһанай сөөрэмүүд, каналнууд болон мүрэнүүд дээрэ электростанцинууд баригдахаар хараалагданхай.

Түсэбэй дүүргэгдээд байхада 3 миллион хүн зонтой райондо хүдөө ажахые, мал ажал хүгжөөхэ зорилго, республикын энэ хубидахи гүрэнэй томо предприятинуудые уһаар таһалгаряагүй хангаха зорилго болзорһоонь урид бэелүүлэгдэхэ байна.

Монголой ажалшад материал, мүнгэ зөөри алмахын түлөө мүрысэнэ

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). Монголой Арадай-революционно партиин XIII съездын уряагаар мүнгэ зөөри, эд хэрэгсэл болон материал алмахын түлөө Монгол дотор дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн бүхэдэарадай шэнжэтэй болоо. Гүрэнэй, кооперативна предприятинууд болон ажахын организаци зуугаад организаци энэ жэлэй түрүүшын хахадай туршада 8113 мянган түхэриг алмаһан байна. Монголой түмэрзамшадай коллектив энэ үе соо 3 миллион гаран түхэриг алмаа.

Гүрэнэй мүнгэ зөөри алмахын түлөө элдэб мэргэжэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй шэнэ арга замуудые оролдосотойгоор бэдэржэ байһан тухай мэдээсэлнүүд ороной бүхы районуудһаа абтана. Шахтёрнууд шахта бэхилдэг материалнуудые ашагтай һайнаар хэрэглэдэг болоо. Хүнгэн промышленностиин предприятинуудай коллективүүд арһа болон бүд һайнаар ашаглана, автотранспортын хүдэлмэрилэгшэд бензин, покрышка болон запасной частьнуудые ехээр алмана.

Монголой ажалшад арадай ажахые хүгжөөхэ 3 жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энэ түсэб дүүргэгдээд байхадаа Монголой Арадай Республика доторхи социалистическэ байгуулалтын зам дээрэ шэнэ, ехэ алхам боложо үгэхэ юм.

Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 14 жэлэй ой

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниие фашистска дарлалһаа Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 14 жэлэй гүйсэһэн ойн баярта зорюулагдан ниислэл хотын ажалшадай баярай суглаан оперо, баледэй театр соо августын 22-то болобо.

Театрын зал дотор ниислэл хотын промышленна предприятинуудай түрүүшүүл, олониитын түлөөлэгшэд, наука болон культурын ажал-ябуулагшад, Румынска арадай армиин генералнууд болон офицернүүд, гадаадын гүрэнүүдһээ РНР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудай толгойлогшод болон гэшүүд суглараба.

Румыниин Хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Г. Георгиу-Деж, Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Киву Стойка, Национальна агуухэ суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ И. Г. Маурер болон РНР-эй Хүдэлмэришэнэй партиин, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд болон СССР-һээ Румынида байдаг посол А. А. Епишевэй президиумдэ ерэхэдэнь сугларагшад халуунаар угтаба.

Фашизмын дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 14 жэлэй ой тухай элидхэл РНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Киву Стойка хэбэ.

Суглаанай һүүлээр һайндэрэй ехэ концерт табигдаа.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ДАРХАН

Модошо дархан Лубсан Дагдунов XX партсъездын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй дунда хүндэтэй болонхой. Энэ нүхэр колхозой ажахыда хэрэглэгдэдэг шухала зүйлнүүдые: аса, тармуур, тэргэ, шарга болон бусад зүйлнүүдые уран наринаар дархална.

— Манай хүндэтэ дарханай гараар бүтээгдэһэн зэр зэмсэгүүд шанар һайнтай, уран зохид байдаг,— гэээд колхознигууд омогорхолтойгоор хөөрэлдэдэг.

Мүнөө үбһэ, таряанай хуряалгын үедэ нүхэр Дагдунов колхозой комплексно 3-дахи бригадые зэр зэмсэгээр хангана.

ЭДЭБХИТЭЙ ПОЧТАЛЬОН

Гэгээтэйн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой почтальон Дэлэг Ширапович Санданов даабарита ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг юм. Ерэһэн газетэ, журналнуудые захигшадтань, холын фермэ, гүүртэнүүдээр байдаг малшадта тэрэ үдэртэнь хүргэжэ үгэдэг заншалтай. Хэблэл захигшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, үбгэд, хүгшэдтэ газетэ, журнал уншажа үгэдэг байна.

ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНА

Үбһэ, таряа хуряалгын халуун хаһада городой ажалшад колхозуудта туһа хүргэдэг һайн заншалтай болонхой. Мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 17 хүн городһоо ерээд, нүхэр Томашевскиин хүтэлбэри доро ажаллажа байнхай. Тэдэнэр хоёрхон үдэрэй туршада ажаллаха зуураа, тоог сэбэрлээ, 110 тонно силос һайн шанартайгаар дараа.

С. Табдаев.

Һаалишанай амжалта

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Харшын Харганаа гэжэ газарта байдаг һүнэй-товарна фермын һаалишан Цыретор Раднаев аймагай эрхим һаалишадай нэгэн юм. Энэ жэлдэ нүхэр Раднаев һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 литр һү һааха уялга абанхай. Үнгэрһэн долоон һарын турша соо үнеэн бүриһөө 1164 литр һү һаагаад байна.

Б. Халзанов.

Шэнэ столово, магазинууд

Энэ оной эхинһээ хойшо Улан-Удэ городто 9 шэнэ магазин, 4 столово, зунай сагта хүдэлмэрилхэ нэгэ кафэ эмхидхэгдээ.

Южный, Шэнэ Шишковко тосхонуудта, Кумысолечебницэдэ, мүн бусад газарнуудаар эдеэ хоолой магазинууд нээгдэнхэй. Мотор заһабарилгын заводто, пединститут болон зооветинститудай хамтын байрануудта, мүн ондоо тээгүүршье столовонууд бии болоо.

Городой Революциин талмай дээрэ баригдажа байһан универсальна магазин байгша оной IV квартал соо ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаад, дотор гадарайнь гоёолто хэгдэжэ байна.

И. Елшин.

Республикын уранзохёолшодой III съездын урда тээ

АРАДАЙ БАЙДАЛ ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

Бурят драматурги бии болоһон сагһаа хойшо ехэ амжалта туйлаһан байна. Энээн тухайдань драматургиин дабажа гараһан зам эли тодоор гэршэлнэ.

Манай драматурги 20-ёод онуудай үеын гараар бэшэгдэмэл пьесэнүүдһээ эхилээд, бурят драмын театрын 25 жэлэй ойдо зорюулагдажа табигдаһан «Хабарай дуун» гэжэ Ц. Шагжинай зүжэгтэ хүрэтэрөө бэрхэшээлтэй олон замые гаталан гарахадаа, ходол арадтаа үнэн сэхэ, хэлбэришэгүйгөөр алба хэжэ ябаа. Социалистическэ байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бурят драматургиин эдэбхитэйгээр оролсоһониинь элитэ.

Манай драматурги арадайнгаа ажабайдалтай бата холбоотой байжа, тэрэнэй һайн һайн пьесэнүүдынь харагшадай зүгһөө һайшаагдаад, сценэ дээрэ ходо табигдажа байдагынь арсашагүй. Энээн тухай дахин дахин дабтан хэлээд яалайб.

Уранзохёолшодой республиканска гурбадахи съездэ бэлдэжэ байхадаа, бурят драматургиин саашанхи хүгжэлтэдэ һаад тойбо ушаруулдаг шалтагаанууд тушаа сэхэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Уранзохёолшодой мэргэжэл шадабари тухай гү, мүн бусад шухала асуудалнуудые дайрангүй, эгээл гол шухала энэ асуудал дээрэ тогтоһууб.

Бүхы уран зохёол, тииһээ тиитэрээ драматурги гээшэмнай ажабайдалда ходо боложо байдаг үйлэ хэрэгые толилжо шадаха жанр байһан туладаа, арадай байдалые алишье талаһаань тон тодорхойгоор харуулха, арадайнгаа хүсэл эрмэлзэлгэ, һайхан абари зан, ёһо заншал харуулха нангин уялгатай.

«Арадай уран зохёолые мэдэнгүйгөөр ажабайдалыень ойлгохо тон бэрхэтэй»,—гэжэ ородой агуухэ драматург А. Н. Островский хэлээ бэлэй. Фридрих Энгельс иигэжэ бэшэһэн байдаг: «Бальзагай зохёолнуудые уншаад байхадаа, тэрэ үеын Франциин байдалые политическэ, түүхын болон философско зохёол уншагшаһаа үлүү ехээр мэдэжэ болохо байна». «А. С. Пушкинай «Евгений Онегин» ород ороной XIX зуун жэлэй хорёод онуудай байдалые ямаршье түүхэһээ үлүү тодоор харуулһан, үнэтэй сэнтэй документ гэжэ М. Горький сэгнэһэн юм. Гэхын дашарамда, Бурят оронииe мэдэхэгүй, али нэгэн ондоо тээхи хүн томо томо драматическа зохёолнуудыемнай уншаад байхадаа, бурядта промышленна, культурна центрнүүд үгы юумэ аал, хүдэлмэришэн анги, интеллигенци тухайдань юундэ юушье хэлэгдэнэгүй гээшэб гэжэ һанажашье магад. Манай бурят драматургиин зохёолнууд дотор арадай байдал ахираар харуулагданхай гэжэ һанаһандаа тиигэжэ хэлэбэб. Бодото баримтануудые хараад үзэхэдэ, иимэ байна даа. Бурят драматургиин бии болоһонһоо хойшо арадай хуушанай байдалые харуулһан хэдэн пьесэ бэшэгдэһэн, дабхар дарлалта доро арад зоной зобожо байһые, бурят эхэнэрэй эрхэ сүлөөгүй байдалые, социальна дарлалтын урдаһаа арадайнгаа эрид шууд эсэргүүсэн тэмсэһые харуулан, ламанар, ноёд, нюдарган баяшуулые шүүмжэлһэн, тэдэниие шоо үзэжэ, шобто хараһан пьесэнүүд манай драматургиин үндэһэ һуури боложо шадаһан байха. Тэдэнэй дундаһаа Жамсо Тумуновай «Сэсэгмаа», Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэжэ пьесэнүүд удхынгаа, уран найруулгынгаа талаар бултанһаа тодоор тобойн харагдана.

Тэрээнһээ гадна, бурят арадай революционно түүхые, Совет засагай түлөө, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлые харуулһан драмын зохёолнууд баһал олон байха. «Олоной нэгэн», «Дүлэн» гэһэн Н. Балданогой, «Барометр шуурга харуулна» гэһэн Д. Батожабайн, «Байгалай домог» гэжэ Н. Балдано С. Метелица хоёрой пьесэнүүд бурят драматургиин революционно түүхэдэ хабаатай зохёолнууд дотор бэшэнһээ үлүү эли тодоор харагдана.

Арадай аман зохёолой аялгаһаа эшэтэй драматическа зохёолнууд манда бии. Г. Цыдынжапов А. Шадаев хоёрой «Баяр», Н. Балданогой «Бабжа Барас баатар», Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ пьесэнүүд соо мүлжэгдэһэн, дарлагдаһан ангиин сүлөөрхэ хэрэгэй түлөө ами наһаяа хайрлангүй, зоримгойгоор тэмсэһэн арадай баатарнуудай образууд һайнаар гаргагданхай.

Эдэ бүхы амжалтанууд бүгэдэндэ мэдээжэ. Хуушанай сагай, мүн хойшонхи үеын байдалые харуулһан зохёолнуудаар баян байһамнай бурят драматургиин габьяа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Теэд мүнөө сагай байдалда зорюулһан драматическа зохёолнууднай алин гээшэб? Манайда тиимэ зохёолнууд огто үгы бэшэшье һаа, тон үсөөхэн байһаниинь гэмшэлтэй. Коллективизациин үеһөө эхилжэ, колхозно байгуулалтые харуулһан шэнэ шэнэ бурят пьесэнүүд олоор бэшэгдэдэг болоһон юм. Нюдарган баяшуултай тэмсэһэн тэмсэл, колхозые дайсадай хорлоһон ушар, ород, бурят арадуудай хани барисаан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ совет арадай туйлаһан амжалтанууд гэхэ мэтые харуулһан хорёод шахуу пьесэтэйбди. Зүгөөр мүнөө сагай шухалын шухала асуудалнуудые шиидхэһэн, уран найруулгынгаа талаар үндэр хэмжээндэ хүрэһэн пьесэнүүд үсөөхэн байна. Тэдэнэй зариметь нэрлэбэл: Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл», Д. Батожабайн «Дойбод сохилго», А. Шадаевай «Мэргэн», Н. Балдано Н. Эдель хоёрой «Эржэн» болоно. Гэхын дашарамда, һүүлэй гурбан пьесые эрхим һайн тээшэнь хүрэ хүрэһөөр тоолохоншье бэрхэтэй. Эдээнһээ бэшэ, драматическа зохёолнууднай удхынгаа талаар гүнзэгы боложо шадаагүй, мүнөө үеын хүнүүдэй тодорхой образуудаар хомор байна. Энэ ушар саашадаа тэсэшэгүй.

Уранзохёолшодой II съездһээ хойшо 4 жэл үнгэрөө. Энэ үе соо партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай хэдэн түүхэтэ шиидхэбэри гаргаһан байна. Олон миллион гектар атар тунга, залууг газар эдлүүрилэгдэжэ, хэдэн миллиард пүүд орооһо таряан абтана, коммунизмын агуухэ барилганууд удаа дараалан ашаглалгада үгтэнэ, гурбадахи хэмэл одон табигдаад, Газар дэлхэйе тойрон огторгойгоор дүүлиһээр. Саашадаа үшөө ямар ехэ амжалтанууд хүлеэгдэжэ байна гэхэбта! Иимэ гүн гүнзэгы удхашанартай хубилалтануудай боложо байн гэһээ, манай драматурги мүнөө үеын байдалые харуулһан «Түрүүшын жэл» гэжэ ори гансахан пьесэһээ бэшэ юумэгүй байһамнай эшхэбтэр бэшэ аал?! «Литература болон искусствынгаа арадай ажабайдалтай нягта холбоотой байхын түлөө» гэһэн Н. С. Хрущевой элидхэлэй хэлэгдэһэнһээ хойшо жэл үлүүтэй саг үнгэрөө. Манай искусствые улам саашадань хүгжөөхэ энэ программын тунхаглагдахатай адли, бүхы совет зон тэрэниие баяр баясхалантайгаар угтажа, искусство болон уран зохёолоо хурдаар хүгжөөхэ зорилго табиһан байна. Манай ороной бүхы уранзохёолшод, мүн бурят уранзохёолшодшье, тэрэ элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ хүтэлбэри болгон абаһан байха юм. Теэд, һүүлэй үедэ гансашье драматическа зохёол бэшэгдээгүй байшоо.

Түүхын-революционно, арадай аман зохёолһоо үндэһэлһэн зохёолнуудые олоор бэшэһэмнай ехэл һайн гээшэ. «Будамшуу», «Дүлэн» гэхэ зэргын зохёолнууд бүри олон болог лэ. Иимэ пьесэнүүдые зүжэглэн табибал, арадай харахаяа арсахагүйл! Гэбэшье, манай мүнөөдэрэй ажал, байдал хүгжөөлсэн зоримгойгоор тэмсэжэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэй, эрмэлзэлтэй хүдэлжэ ябаһан хүнүүдэй образууд харагдадаггүй байһаниинь гэмшэмээр.

Сэхыень хэлэхэдэ, манай драматургнууд мүнөө үеынгөө байдалые халирхайгаар ойлгодог гээшэ ха. Һүүлэй үедэ бэшэгдэһэн пьесэнүүд соохи үйлэнь имагтал колхоздо болоно, хабаадаха нюурнуудынь колхозой түрүүлэгшэнэр, бригадирнууд, түрүүшүүл, залхуу хойрогууд гэхэ мэтээр лэ дүүрэшэнэ. Энэнь тон зүб, энээндэ ямаршье арсалта байхагүй. Гэбэшье, манай драматургнууд колхозно темын «хорёо» соо орошоод, ондоо темэнүүд тухай огто мартажархёо. Колхознигууд тухай пьесэ тон шухала, саашадаашье олодохогүй байха. Теэд сценэ дээрэ юрын колхозник харуулагданагүй, тэрэ хүн ямар ажал хэнэб, юун тэрэниие һонирхуулнаб, ямар юумэн тээшэ тэгүүлнэб, эрмэлзэнэб гэһэн асуудалнуудые драматургнууднай сценэ дээрэ асаржа шадаагүй байһаар.

Совет засагай үедэ Бурят орондо хүндэ промышленность, хүдэлмэришэн анги бии болоо. Хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэднай драматургые хүлеэһээр үнинэй. Тэдэнэй дунда удаадахи табанжэлэй нормодо ороод хүдэлжэ байһан хүнүүдшье олон. Мүн инженер, техник, партийна хүтэлбэрилэгшэ гэхэ мэтэ үйлэдбэриин командирнууд баһал байха. Тэдэнэр зоримгойгоор, оролдосотой нэтэрүүгээр, эдэбхитэйгээр ажалладаг, ушарһан бэрхэшээлһээ тунхарингүй дабажа гарадаг. Тэдэнэр колхознигуудтал адляар кино болон театрта, драма болон шог зүжэгтэ дуратай. Тэдэнэй ажабайдалдань үдэрһөө үдэртэ элдэб һонирхолтой, бэрхэшээлтэй, хүхюутэй ушарнууд тохёолдожол байдаг. Зүгөөр, бурят драматургиин бүхы түүхэ соо хүдэлмэришэн ангиин ажал, байдал харуулһан пьесэ харагданагүй. Хүдэлмэришэдэй ажал, байдал харуулхаар зориһон драматург ямар үргэн арга боломжотойб!

Мүн эрдэмтэд, багшанар, врачууд, алба хаагшад гэхэ мэтэ элдэб мэргэжэлтэдээ драматургнууднай баһал мартажархёо. Врачууд гээшэмнай элдэб бэрхэшээл дабажа, үбшэн хүниие эмшэлдэг, эдэгээдэг бшуу. Багшанарые абаад үзэбэл, ямар ехээр оролдон, бүхы мэргэжэл шадабаряа, эрдэм бэлигээ гамнангүй, үхибүүдые хүмүүжүүлжэ, хүнэй шэнээн хүн болгоно гээшэб. Совет ороной үнэн сэхэ хүнүүдэй ажалда, байдалдань һаад тойбо ушаруулдаг архиншад, хаарташад, залхуу хойрогууд, ажалшадай эрилтэдэ албан хойрогоор хандадаг ноёрхуу хүнүүд манай саашадаа дабшаха замда ехэ һаалта хэнэ ха юм. Эдэ бүгэдые манай драматургнууд харуулхаяа яана гээшэб?

Драматургнууднай залуушуулые баһа мартанхай. Залуу хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, студентнэр тушаа драматическа зохёол баһал бэшэгдээгүй байһаар. Эдир залуу наһандаа зарим юумэ ойлгожо ядан тээлмэрдэһэн залуушуулшье хаа-яахан байдаг гээшэ. Тэдэнэй зүб замда бэлээр гараха хэрэгтэнь драматургнууд туһалха уялгатай байгаа. Мүн залуушуулай инаг дуран, хани нүхэсэл, абари зан гэхэшэлэн олон орёо асуудалнууд байдаг. Эдэ бүгэдые манай драматургнууд хэрэгсээнэгүй.

Сэхэ хэлэхэ болоо һаа, манай драматургида социалистическэ, индустриальна шэнэ Бурят орон харагданагүй. Драматическа зохёолшоднай олонхи ушарта зүрилдөөнэй газаа талаһаань лэ зураглан харуулаад, хүнэй сэдьхэл соохи тэмсэл, хүнэй ажал, байдалдань тохёолдодог элдэб ушарнуудые үргэнөөр, гүнзэгыгөөр, зоримгойгоор, алишье талаһаань харуулжа шадаагүй байһаар. Манай драматурги ажабайдалые халирхайгаар, дутуу ядуугаар харуулна гэхэдэ эндүүгүй.

Хуушанай байдал тушаа бэшэхэдэ бэлэн байдагынь хэндэшье мэдээжэ. Зүгөөр ганса драматурги бэшэ, бүхы уран зохёол арадай байдалые алишье талаһаань харуулха албатай байһан туладаа, мүнөө үеын байдалые заатагүй харуулха зэргэтэй.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд, нүхэр Н. С. Хрущёвой «Литература болон искусствынгаа арадай ажабайдалтай нягта холбоотой байхын түлөө» гэһэн заабариие хараа шугам болгон хүдэлхэ уялгатайбди.

В. Найдаков, Эрхүүгэй университедэй багша.

Гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой харилсаа тогтоохо советскэ бүлгэмүүдэй Союзай президиум августын 18-да Поль Робсонтой уулзалга эмхидхээ. Зураг дээрэ: уранзохёолшо Н. Тихонов Поль Робсониие амаршалжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ЭРХИМ БИБЛИОТЕКАРЬ

Ноёхоной үргэн талада XX съездын нэрэмжэтэ колхоз [байдаг] юм. Тэндэ үбһэ хуриха хүдэлмэри ябуулхын тула [хэдэн] звенонууд эмхидхэгдэһэн байна. [Тэдэн]эй нэгэнииинь Гурбалжан гэжэ нэрэтэй нютагта ажалладаг. Тэрэ звеногой [ажалшада] ерэхэдэмнай, үдын эдеэлэлгэн боложо байба. Нэгэ зарим колхознигууд гонзогор ута стол тойроод эдеэлжэ һууна, нүгөө зариманиинь, илангаяа залуушуул, нэгэ нэгэ номуудые абаад уншажа һууна [сэдь]хэлтэй.

— Эдэ номуудые гэртэһээ асаржа ерээ [гү], али эндэтнай нүүдэл библиотекэ бии [гү]?—гэжэ номуудые уншажа һууһан тэдэ [хүнүүдһ]ээ асуухада иигэжэ харюусаба:

— Манай звенодо хирэ-хирэ болоод, [кол]хозой центрһээ хүдөөгэй библиотекые [даагша] Надежда Васильевна Золотарева [ерэжэ] байдаг. Тиигэхэдэнь эндэ уншаһан [ном]уудаа тушаажа, шэнэ шэнэ номуудые [абажа] уншадаг байнабди.

Надежда Васильевна Золотарева номуудаа асаржа, бусадшье звенонуудай үбһэшэдтэ ерэдэг байха юм. Жэшээнь, Хасуун гэжэ нютагай үбһэшэдтэ Надежда Васильевна 2—3 дахин ерээ. Эндэхи үбһэшэд библиотекэһээ номуудые бултадаа [абажа] уншадаг. Жэшээнь, наһатай колхозник Гунгажап Бадмацыренов тус библиотекын эдэбхитэй уншагшадай нэгэниинь юм. [Энэ] нүхэр бурят номуудые уншадаг. [Саяхан] нүхэр Бадмацыренов Хоца Намсараевай зохёоһон «Үүрэй толон» гэжэ романие уншажа дүүргээ.

Тус колхозой үбһэшэдэй бусадшье звенонуудаар ябахада хүдөөгэй библиотекын [туһа] таранхай байна. Эндэхи колхознигууд үбһэ сабшажа, силос даража байбашье, шэнэ шэнэ ном, журналнуудые олоор уншадаг.

Ноёхоной колхознигуудай эдэбхитэй уншагшад болоһондонь библиотекые даагша нүхэр Золотаревагай үүргэ тон ехэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ нүхэрэй хэһэн ажал хүдэлмэри тухай ганса үбһэшэдшье бэшэ, мүн гүүртэ болон отарануудта ажалладаг колхознигуудшье магтан хөөрэлдэдэг.

Яажа хүдэлмэрилхэдөө Надежда Васильевна колхознигуудай дунда иимэ хүндэтэй болооб гэжэ харуулхада болохо. Нэн түрүүн, Надежда Васильевна библиотекын гээ хүдэлмэриие түсэбэй ёһоор ябуулдаг. Тиихэ зуураа энэ нүхэр библиотекын хүдэлмэриие колхозой хэжэ байһан ажал хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ оролдодог байна. Уншагшадай ямар номуудта дуратай байһаниинь элирүүлдэг, тиигээд тэдэнэй эрилтэнүүдые хангахын тула хэрэгтэй номуудаа захижа абадаг байха юм.

Энэ библиотекарь гүүртэ, отарануудаар, үбһэшэдэй отогуудаар ябахадаа, ганса номуудые хубаажа үгөөд, уншаһан номуудынь тушаажа абаад, ажалаа хизаарладаггүй, харин шэнэ шэнэ номуудай удхыень тодохоноор хэлэжэ, уласхоорондын байдал тухай хөөрэжэ ябадаг заншалтай.

Уранһайханай литературые үргэн арад зоной дунда дэлгэрүүлхын зорилгоор Ноёхоной хүдөөгэй библиотекэ уншагшадай конференцинүүдые үнгэргэжэ байдаг. Тээсгэн Жамсо Тумуновай бэшэһэн «Нойрһоо һэриһэн тала» гэһэн романаар уншагшадай конференци үнгэргэһэн юм. Энэ конференцидэ нютагай һургуулиин багшанар, колхозой мэргэжэлтэд, олон колхознигууд хабаадалсаа. Жэшээнь, 70 гаран наһатай колхозник Найдан Соропов 1919—1920 онуудта Байгал шадархи партизануудай дайшалхы ажал-ябуулга тухай хөөрэжэ үгэһэн байха юм. Энэ колхознигой хөөрэхэдэ, конференцидэ хабаадагшад ехэ һонирхожо шагнаа. Яахадааб гэхэдэ, нүхэр Соропов өөрөө тэрэ үедэ партизан боложо, Бурят орондо Совет засаг тогтоолсоһон байгаа.

Дээрэ дурсагдагша романаар уншагшадай конференци үнгэргэхэдэ, эндэ сугларагшадта Ноёхондо Совет засаг хайшан гэжэ тогтоогдооб, нюдарган баяшуултай эндэхи зон хайшан гэжэ тэмсэһэн байгааб гэжэ үбгэжөөл колхознигууд хөөрэжэ үгөө.

— Уншагшадай конференцинүүдые хирэ-хирэ болоод үнгэргэжэ байхада, ном уншаха дуратайшуул олошордог, советскэ болон хари гүрэнэйшье уранзохёолшодой номуудые олоор мэдэдэг, тэдэнэй юун тухай бэшэдэгые ойлгодог болохо бшуу,— гэжэ Надежда Васильевна хэлэнэ.

Ноёхоной хүдөөгэй библиотекэ соо орохо ходо һаруул, сэбэр. Номуудынь зохид һайнаар табяатай. Уранһайханай номууд нэгэ газарта, политическэ удхатай номууд нүгөө газарта табигдаһан байна. Хүдөө ажахын болон бусад темэнүүдээр мүн лэ амяар амяараа ябталаатай. Библиотекын уншалгын зал соо нэгэ ута гонзогор стол улаан бүдөөр хушаатай байдаг. Тэрэ стол дээрэ газетэнүүд, журналнууд, хүдөө ажахын брошюранууд табяатай. Эндэхи библиотекэдэ үдэшэндөө, илангаяа үбэлэй сагта, хүн зон олооро суглардаг. Ноёхондо урдань библиотекэһээ ном абажа уншадаг хүнүүд ехэ үсөөн байгша һэн. Мүнөө аяар 1500-гаад уншагшад бии.

— Хойто жэлһээ хоёр мянгаад хүниие уншагшад болгохо хүсэлэнтэйбди,— гэжэ библиотекарь хөөрэнэ.

Библиотекын байшан соо харуулан ойлгуулдаг агитациин хэрэгсэлнүүд элбэг. Мүнөө үедэ шиидхэгдэжэ байһан зорилгонуудаар лозунгнууд, диаграмманууд, плакадууд, фотомонтажууд бии. Һонин номуудай витринэ түхеэрэгдэһэн байна.

Нүхэр Золотарева хүдөөгэй библиотекэдэ дүрбэдэхи жэлээ ажаллажа байна. Энээхэн үедэ хүдэлмэрилхэ зуураа энэ нүхэр арад зоной дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха талаар горьтойхон дүй дүршэлтэй болоо. Аймагай культурын хүдэлмэрилэгшэдэй конференци дээрэ нүхэр Золотаревагай ябуулдаг ажал хүдэлмэри тухай магтан хэлсэһэн байгаа.

Гурбан жэлэй соёлой доботолгын үедэ энэ библиотекарь ажал хүдэлмэреэ бүри һайжаруулжа, колхознигуудай ажабайдалтай улам холбоотойгоор ябуулдаг болохо түсэбтэй.

Б. Бальчинов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Нью-Йоркдо пресс-конференци дээрэ мэдүүлгэ хэбэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 23. (ТАСС). Нью-Йоркдо советскэ болон гадаадын журналистнуудай пресс-конференци дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко мэдүүлгэ хэжэ, ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сессиин хүдэлмэриин үрэ дүн тухай хөөрөө.

Генеральна Ассамблейн мүнөө болоһон сессиин һайн үрэ дүн түйлаһандань советскэ делегаци ханаңги байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Сессиин зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа араб арбан гүрэнэй дурадхал абажа, Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэхи шахардуу шанга байдалые һуларуулха талаар шухала алхам хэбэ.

США, Англиин сэрэгые Ливан, Иорданиин газарһаа түргэн гаргаха гэжэ Ассамблейн шиидхэбэри соо сэхэ хэлэгдэнэ. Тиимэһээ империалистнууд элдэб мэхэ гохо гаргажа, шиидхэбэриие ямар нэгэн ондоо удхатайгаар ойлгохо аргагүй.

Бэе бэеынгээ газар, уһа, эрхэ сүлөө хүндэлэлсэн, бэе бэедээ доботолонгүй, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ багаханааршье оролсонгүй ажаһуухые гэһэн уриал Ассамблейн шиидхэбэри соо хэгдэбэ. Энэнь Ливан, Иорданида сэрэгээр орожо, ООН-эй гол ёһонуудые бүдүүлигээр дабагшадта сэхэ һануулан хэлэһэн ябадал мүн болоно гэжэ А. Громыко онсолон тэмдэглээ.

Мүнөө Генеральна Ассамблейн һайн шиидхэбэри абаад байхада, Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй байдал гүримшүүлгэдаһаба гээшэ гэжэ ойлгохоор буруу гээд А. Громыко хэлэбэ. Һайн шиидхэбэри абаад лэ дүүрэхэ бэшэ, харин тэрэнэй түргэнөөр, унжагайруулангүйгөөр дүүргүүлхэ шухала байна.

Дүтын Зүүн зүгтэ сэрэгээр орооһон США Англи хоёр сессидэ хабаадаһан бүхы шахуу делегацинуудай зүгһөө шоо үзүүлжэ, буруушаалгахадаа, мүнөө арга мэхээ хүдэлэн, арабуудай национализмые али болохоор магтана. Теэд эдэ үгэнүүдтэнь этигэхэ бэрхэтэй. Хэлэһэн үгээ түргөөр хубилгадаг хүнүүдэй иимэ «магтаалда» араб арадууд этигэнэгүй ёһотой.

Араб оронууд хоорондоо нэгэдэлээ бэхижүүлхэ талаар нилээд амжалта түйлаба гэжэ Генеральна Ассамблейн шиидхэбэри харуулаа гээд А. Громыко тэмдэглэлээ. Гадаадын оронуудай аша туһада бэшэ, харин арабуудай аша туһада ажал ябуулгаяа эрхилхэдээ, араб оронууд нэгэдэхэ аргатай гэжэ энэ дүй дүршэл харуулаа.

Мүнөө Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэ түгшүүрилтэ шанга байдал бии болгоһон гүрэнүүд араб оронуудые хоорондонь арсалдаагаа болгожо, тэрэ арсалдааень өөһэдынгөө аша туһада хэрэглэхэ гэжэ оролдоходоо болохо гээд А. Громыко онсолон тэмдэглэбэ. Гэбэшье, араб гүрэнүүд тушаа иимэ политика ябуулха гээшэ үдэр ерэхэ бүри бэрхэтэй хэсүү хэрэг боложо байна.

Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй оронууд манай хүршэнэр юм. Тиимэһээ эндэ боложо байһан үйлэ хэрэгые Совет гүрэн, бухы манай арад хайхарангүйгөөр миин һуужа шадахагүй. Тиимэһээл США Англи хоёрой сэрэгые Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй оронуудһаа заатагүй гаргуулха гэжэ Советскэ Союз үсэд шангаар оролдоно.

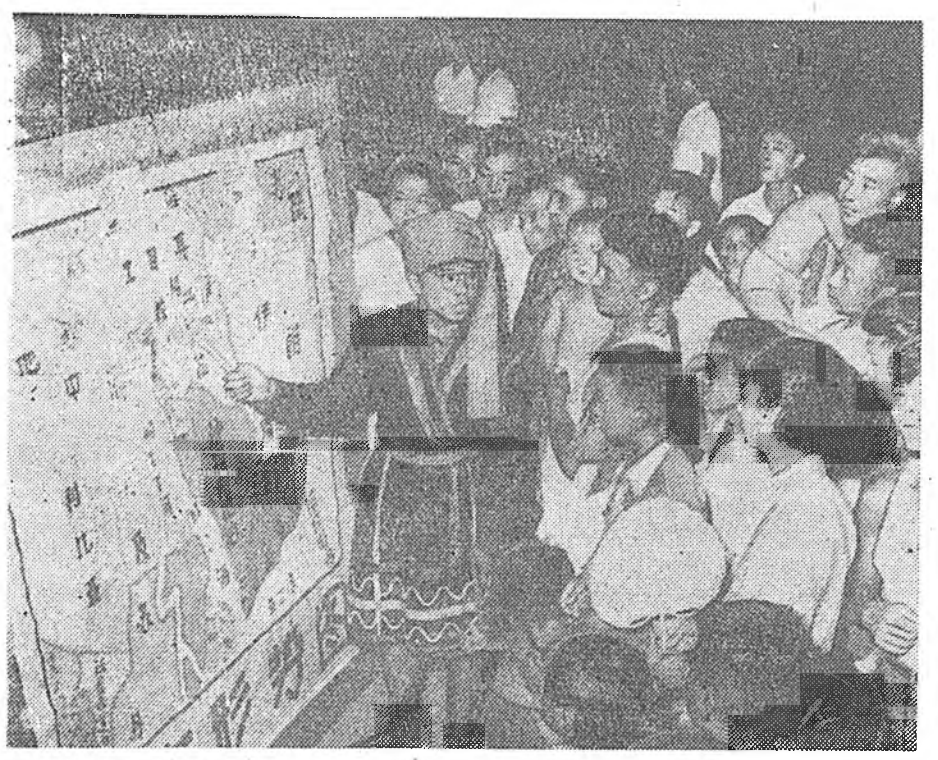

Хитадай Арадай Республикын ажалшад Дүтын Зүүн зүгтэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй хойноһоо айхабтар анхаралтайгаар адаглан һонирхоно. **Зураг дээрэ:** Үндэһэ яһатадай түбэй институдай студент Ливан Иордани хоёрой байдал тухай Пекинэй зондо хөөрэжэ байна.

Синьхуа агентствын фото.

Мао Цзэ-дун болон КНР-эй бусад хүтэлбэрилэгшэд ВСНП-гэй депутадуудаар һунгагдаба

ПЕКИН, августын 23. (ТАСС). КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун, Люо Шао-ци, Чжоу Энь-лай гэгшэд бусад 29 депутадуудтай хамта Арадай түлөөлэгшэдэй хоёрдохи зарлалай Бүхэхитадай суглаанда Пекинһээ һунгагдаа. Тэдэнэр Арадай түлөөлэгшэдэй Пекинэй суглаанай сесси дээрэ нэгэн дуугаар һунгагдаа.

Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дуние Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанда депутат болгожо һунгаха гээшэ агууехэ зол хүндэ мүн гэжэ кандидатурын зүбшэн хэлсэлгын үедэ арад зон мэдүүлнэ.

Бюллетеньнүүдэй тоологдожо дүүрэһэнэй һүүлээр Мао Цзэ-дун, Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лай гурбан ВСНП-гэй депутадуудаар нэгэн дуугаар һунгагдаба гэһэн мэдээсэлые сессиин делегадууд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Франциин МИД-эй мэдүүлгэ

ПАРИЖ, августын 22. (ТАСС). Ядерна буу зэбсэгэй туршалга болюулха тухай асуудалаар США Англи хоёрой октябриин 31-һээ хэлсээ хэжэ эхилхээр бэлэн байһан тухайнь, мүн энэ сагһаа эхилэн ядерна туршалгые саг зуура болюулхаар байһан тухайнь Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министерство августын 22-то мэдүүлгэ хээ.

Ядерна буу зэбсэгэй туршалгын болюулагдахатай хамта шэнэ буу зэбсэг бүтээлгые болюулха, урдань бүтээгдэһэн буу зэбсэг удаа дараагаар усадхаха, тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта тогтоохо гэһэн шиидхэбэриин абтаагүй һаа, ядерна буу зэбсэгэй аюул саашадаашье усадхагдахагүй. Тиимэһээ Франциин правительство иимэ юрэнхы хэлсээнэй баталагдаагүйдэ, «урдынгаал һанамжа, программа баримталжа байха юм» гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

«Атомна буу зэбсэг бүтээхээ болихо, урдань бүтээгдэһэн буу зэбсэг усадхаха тухай уласхоорондын хэлсээнэй баталагдаадүйдэ, Франци саашадаашье атомна энерги хүгжөөхэ программаяа бэелүүлжэл байха юм гэжэ энэ мэдүүлгээрээ хэлэбэ гээшэ» гээд Франс Пресс агентство тайлбарилна.

Англи ядерна буу зэбсэгэй туршалга үргэлжэлүүлһээр

ЛОНДОН, августын 22. (ТАСС). Номгон океанда Рождества аралай шадар Англи ядерна буу зэбсэг августын 22-то тэһэлэн туршаба гэжэ Англиһаа мэдээсэгдэнэ.

ФУТБОЛ Хоюулаа наадаад тэнсэбэ

Бурядай АССР-эй 25 жэ... ойн нэрэмжэтэ стадион дээ... августын 24-нэй амарал... үдэр Улан-Удэ городой «... комотив», Свободный горо... «Локомотив» бүлгэмүүдэй... мандануудай уулзалга боло... Энэ хоёр команда футбол... СССР-эй түрүү һуури эз... хын түлөө «Б» класста наа... һан байна.

Нааданай эхинһээ 2 ком... да урда урдаһаа добтололо... адлирхуу хүсэтэйгөөр наада... шье, улан-удынхид үлэ м... булюу шэнги байгаа. Тииг... нааданай 31-дэхи минута... талмайн эзэд нүгөөдүүлэй... ворота руу түрүүшынгээ бүмб... оруулба. Тиигэбэшье наада... 39-дэхи минутада мүрысөө... судья улан-удынхидэй воро... руу 11 метрһээ ялын бүм... гэ сохихые дурадхаба. Свобо... ный городойхид манайхи... ворота худар тэрэ бүмбэгэ... хэ сохижо оруулаа. Тиигэһэ... удаа свободнынхид үүсхэлт... гээр наадажа, 42-дохи ми... тын үеэр хоёрдохи бүмбэг... сохибо. 2 минута үнгэрөөд б... тар гурбадахи бүмбэгэ т... майн эзэдэй ворота руу ал... даба. Тиигэжэ нааданай т... рүүшын хахад 3:1 тоотойго... дүүрээ.

Нааданай хоёрдохи хаха... улан-удынхид һанаһанһаа д... рээр наадаа. Нааданай эхэ... 2 бүмбэгэ удаа дараа айлш... дайнгаа ворота руу эльгээж... тоогоо тэгшэдхэбэ. Тэрэ тоо... нааданай эсэс хүрэтэр хуби... гагдангүй, наадан 3:3 тоото... гоор дүүрээ. **Зураг дээрэ:** (зүүн гарһаа) Улан-Удын к... мандын вратарь бүмбэгэ ... дан абажа байна. 2. Наада... рагшад.

Л. Хайдуровай фототек...

Президент Эйзенхауэрай мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, августын 22. (ТАСС). Сагаан Байшан президент Эйзенхауэрай хэһэн мэдүүлгэ толилоо. Женевэдэ болоһон экспертнүүдэй зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһэн дээрэһээ «буу зэбсэг хуряалгын гол шухала асуудалые саашадань түргэнөөр шиидхэхэ арга зам нээгдэбэ» гэжэ тэрэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Ядерна буу зэбсэгэй туршалга саг зуура болюулха, мүн Женевэдэ болоһон хэлсээндэ хабаадагшадай элидхэлэй үндэһөөр уласхоорондын хиналта тогтоохо тушаа асуудалаар СССР Англи хоёртой «түргөөр» хөөрэлдэжэ эхилхээр бэлэмди гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлбэ. Иимэ хөөрэлдөө США октябриин 31-һээ эхилхээр бэлэн гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Хөөрэлдөөнэй эхилһэнһээ хойшо Холбоото Штадууд, хэрбээ Советскэ Союзай туршалгаяа үргэлжэлүүлээгүй һаань, атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалга нэгэ жэлээр болюулхаар бэлэн гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Хэрбээ ядерна туршалгын болюулагдаһанай хойноһоо хиналтын тогтоогдоо һаань, мүн «буу зэбсэг бүтээлгын хойноһоо үргэн ехэ хиналта тогтоохо тушаа хэлсээ баталха талаар амжалтын түйлагдаа һаа», США ядерна туршалга болюулха тухай хэлсээе саашадаа жэл бүри һунаажа байха юм гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Англиин правительствын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 22. (ТАСС). Женевэдэ болоһон техническэ экспертнүүдэй зүблөөнэй дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, Англиин правительство «уласхоорондын хиналта доро ядерна буу зэбсэгэй туршалга саг зуура болюулха тухай асуудалаар» ядерна буу зэбсэг туршадаг бусад правительствонуудтай октябриин 31-һээ хэлсээ хэхээр бэлэн гэжэ Лондондо хуулита ёһоор соносхогдоо.

Хэрбээ «Советскэ правительствын ядерна туршалгаяа дахин хэжэ эхилээгүй һаань, Англиин правительство нэгэ жэлэй туршада ядерна зэбсэгэй туршалга хэхэгүй» гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Мүн ядерна туршалгын болюулагдаһанай хойноһоо уласхоорондын шанга хиналтын тогтоогдоо һаа, гадна буу зэбсэг хуряаха талаар һайн үрэ дүнгэй түйлагдаа һаа, Англиин правительство саашадаа ядерна буу зэбсэгэй туршалга болюулха тухай хэлсээ жэл бүри һунаажа байхаар бэлэн. Тиихэдэ Советскэ Союз мүн лэ тиигэхэ ёһотой» гэжэ Англиин правительствын мэдүүлгэ соо хэлэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта урдань хараалагдаһан ядерна туршалгаяа һаяар үнгэргэхэбди гэжэ Англиин правительство мэдүүлнэ.

Баруун Берлиндэ юумэнэй үнэ сэн дээшэлнэ

БЕРЛИН, августын 22. (ТАСС). Баруун Берлиндэ юумэнэй сэн таһалгаряагүйгөөр дээшэлжэл байна. Тусхайлбал июлиин тэнгэһээ августын тэн болотор элдэб загаһанай сэн 17,5 процентээр, мяханайхи—11,3 процентээр, үндэгэнэй сэн—9,5 процентээр нэмээ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Дэлхэйн бүхы түбиин олон миллион зон һүүлэй хоёр неделиин туршада ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сессиин боложо байхые айхабтар анхаралтайгаар адаглан хараа. Англи, Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа боложо, Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэ тохёолдоһон аюулта шанга байдалые хэлсэжэ үзэхын тулада манай ороной үүсхэлээр зарлагдаһан энэ сесси дээрэ айхабтар хурса үгэ буляалдаан болоо. Ямар гүрэн бусад гүрэнүүдтэй амгалан тайбанаар зэргэ оршон байхые хүсэнэб, ямар гүрэн бусад арадуудые эзэмдэхые хүсэнэб гэжэ эндэ эли тодоор харагдаһан байна. Америка, Англиин эзэрхэг түримхэй ябуулгые болюулжа, Ливан Иордани хоёрһоо булимтарагшадай сэрэгые гаргуулха гэжэ Советскэ Союз сессиин боложо байха үедэ бүхы шадалаараа оролдоо. Харин США, Англиин делегацинууд иимэ шиидхэбэри абхуулхагүй гэжэ, Араб Зүүн зүгтэ колонизаторнуудай дээрмэшэн янзаар эрхилжэ байгаа булимтархы ябуулгые яажашье һаань Генеральна Ассамблейгээр һайшаалгаха гэжэ бүхы шадалаараа оролдоһон байна.

Гэбэшье, США, Англиин түлөөлэгшэд нэгэ-нэгэ дахин үгэ хэлэжэ, булимтархы ябуулгаяа али болохоор һайшаахые оролдобошье, резолюциин ямар нэгэн проект өөрынгөө нэрэһээ зүбшэн хэлсэлгэдэ, голосованида табихые зүрхэлөөгүй. Америка, Англиин делегацинууд ООН-эй түүхэдэ эгээл түрүүшынхээ үзэгдөөгүй ехэ «үгэ буляалдаа» эхилжэ илахань гээд сессиин эхилхын урда тээ баруун оронуудай олон шэнжэлэгшэд һайрхан мэдүүлһэн байна. Теэд США Англи хоёр өөрынгөө баримталжа байгаа һанамжые үндэһэлжэшье, хамгаалжашье шадаха аргагүй гэжэ зүбшэн хэлэлгын эхиндэ элирбэ. Тиимэһээ Америка, Англиин делегацинууд Ассамблейн трибуна дээрэ бусад оронуудтай сэхэ нюур нюураараа харалсажа, зүб буруугаа тоосолдохо бэшэ, харин далда нюусаар элдэб ябуулга хэжэ, сессидэ хабаадагшадай олонхиинь яажашье һаань өөрынгөө тала тээшэ татажа оруулха гэжэ оролдохо баатай болоһон байна.

Юундэ Америка, Англиин делегацинууд иимэ ябуулга хэхэ баатай болоо юм? Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй булимтархы ябуулгань ООН-эй Уставай гол ёһонуудта айхабтар ехээр зүришөө. ООН-эй гэшүүн болохо олонхи оронууд ямаршье гэм хээгүй бишыхан хоёр араб оронуудта США, Англиин сэрэгээ оруулһые буруушаана, мүн энэ ябуулгаяа хамгаалан Америка, Англиин хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн бүхы үгэнүүдыень буруушаана, Ливан Иордани хоёрто хүршэнэрынь «нюуса добтолго» хээ гэһэн худал хуурмаг үгэдэнь этигэнэгүй гэжэ сессиин эхилһэн түрүүшын үдэр эли болоһон байна. Сессиин боложо байхада, зарим делегацинууд далда нюусаар элдэб олон проект зохёожо, Америка, Англиин сэрэгые Ливан Иордани хоёрһоо гаргаха гэжэ тэрээн соогоо хараалдаг байгаа. Тиихэдэнь США, Англиин түлөөлэгшэд резолюциин иимэ проект абхуулхагүйн хойноһоо аһан шадалаараа оролдоо юм. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, ООН-эй Генеральна Ассамблейн тусхай сесси дээрэ США Англи хоёрые үмөөрэн хамгаалха гүрэнүүд үгы шахуу байгаа юм. Ямар нэгэн чоёной өөрынгөө конторо соогуур бардамаар алхалагшадал, Ассамблейн, тэрэнэй комитедүүдэй залнууд соогуур Даллесай һэнгэргүйгөөр ябажа, олонхи делегацинуудые зонхилжо, өөһэдтөө тааруу шиидхэбэри тэдээгээр ехэ зоборигүйгөөр абхуулдаг саг бусалтагүйгөөр үнгэрөө гэжэ онсо тусхай сесси Холбоото Штадуудта харуулба. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида байдал ондоо болоо. США, тэдэнэй туһамаршадай хэр ехээршье эсэргүүсэжэ байгаа һаань, ООН-до социалистическэ лагериин оронууд түлөөлэгдөө. Мүн энхэ амгалан байдалда ажаһуухые хүсэдэг Ази, Африкын оронууд тэндэ олошороо. Урдань Даллесай үгые шиидшье гэнгүйгөөр дууладаг байһан Латин Америкын хэдэн оронууд мүнөө хубилжа ондоо болоо. Хэрбээ США, Англиин сэрэгые Ливан Иордани хоёрһоо гаргаха гэһэн эрилтэтэй резолюциин проект абахын орондо, араб оронуудта «экономическа туһаламжа» үзүүлхэ гэһэн булгуу балар удхатай резолюциин проект дурадхаа һаатнай, тэрэнэйтнай түлөө дуугаа үгэхэгүйбди гэжэ Латин Америкын түлөөлэгшэд Даллеста сэхэ мэдүүлһэн юм гээд, хэблэл мэдээсэнэ.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ США Англи хоёр өөрынгөө нэрэһээ ямар нэгэн резолюциин проект оруулхые зүрхэлэнгүй, тэдээнэй үгэ абяа аниргүйгөөр дууладаг хэдэн бусад ороной делегацинуудые тухиран, нюуса ябуулга хэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Мүн августын 13-да сессиин эхилхэдэ Эйзенхауэрай хэлэһэн үгые шагнахадаа, делегацинуудай олонхинь үнэн сэдьхэлһээ дураа гутаһан байна. Ливан Иордани хоёрто Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын «нюуса добголго» хэһэн дээрэһээл бидэнэр тэндэ сэрэгээр орохо баатай болоо һэмди гэжэ Эйзенхауэр шал худалаар хэлээ. Өөһэдөө эдэ хоёр ороной хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр оролсожо, тэндэ сэрэгээ абаашаһан аад, амяараа байһан, гэмгүй ондоо гүрэниие иигэжэ хардахань даншье аягүй ябадал болоо гээшэ. Тиигээд бага оронуудта саашадаашье иимэ «туһаламжа» үзүүлжэ байхабди гэжэ Эйзенхауэрай убайгүйгөөр мэдүүлхэдэ, Холбоото Штадууд хүн түрэлтэнэй тогтооһон юрэнхы хуули эрхые оройдоошье тоохоёо болижо, бага оронуудые хара хүсөөр мэдэлдээ оруулха гэжэ шиидээ ха юм гээд делегацинууд ойлгоһон байна. Мүн тэрэ үгэ соогоо Эйзенхауэр араб оронуудта «экономическа туһаламжа» үзүүлхэ түсэб зохёохо ёһотойбди гэжэ хэлээ һэн. Ливан Иордани хоёрһоо харин сэрэгые гаргаха тухай гансал шухала асуудал хэлсэхээ зарлагдаһан Ассамблейн онсо тусхай сессиин анхаралые ондоо тээшэнь абаашан хадууруулха арга мэхэ гээшэ гэжэ энээниие делегадууд һайн ойлгоһон байна. «Зүүн зүгэй оронууд экономическа байдалнай муул, манда туһалыт гэжэ гуйна бэшэ, харин гадаадын сэрэгые эндэһээ гаргыт гэнэ» гэжэ Каирай «Аль-Ахбар» газетэ бэшээ һэн.

Эйзенхауэрай энэ мэхэ гоходонь хэншьё ороогүй. Тиигээшье һаань, Ливан Иордани хоёрһоо гадаадын сэрэг гаргаха гэһэн эрилтэгүй шиидхэбэри Ассамблейгээр абхуулха гэжэ Даллес али болохоор оролдоо. Америка, Англиин дипломадууд далда нюусаар элдэб мэхэ гохо гаргажа, баруунай долоон ороной түлөөлэгшэдые тухиржа, резолюциин проект оруулхыень баадхаба. Тэрээн соонь США, Англиин сэрэг Ливан Иордани хоёрһоо гаража ошохоор бэлэн гэһэн хэбэртэйгээр хэлэгдэбэшье, энэ талаар ямаршье тодорхой дурадхал оруулагдаагүй байгаа.

США, Англиин түлөөлэгшэд энэ резолюциие Ассамблейн трибуна дээрэһээ сэхэ хамгаалха гэжэ шиидээгүй, харин далда нюусаар олон делегадуудые үгэдөө оруулжа, энэ резолюци Ассамблейгээр заатагүй абхуулха гэжэ оролдоһон байна. Теэд Ливан Иордани хоёрһоо бэшэ бусад араб оронуудай энэ резолюцииень нэгэн дуугаар буруушаахадань, тэрэ резолюциин түлөө Ассамблейн олонхи делегадууд дуугаа үгэхэгүй, тиимэһээ тэрэ абтахагүй гэжэ эли болоһон юм. Хоёр араб оронһоо гадаадын сэрэг дары гаргаха гэһэн эрилтэгүй шиидхэбэри Ассамблей заяандаашье абахагүй байна гэжэ США, Англиин делегацинууд ойлгобо.

Иигэжэ ехээр буруу һүрэһэндөө сошордоһон Даллес яаралтай түргөөр самолёдто һуужа, энэ хатуу байдалые зүбшэн хэлсэхын тулада президент Эйзенхауэрта ниидэжэ ошобо.

Энэ үедэ арбан араб ороной делегацинууд резолюциин проект зохёожорхибо. Энэнь зарим талада удхаараа баларшаг байбашье, Д... Зүүн зүгэй оронуудһаа США, ...глиин сэрэгые түргөөр гаргу... тулада зарлагдаһан Ассамблей... зорилготой тааралдана, тии... Советскэ Союзай оруулһан д... халтай гол түлэб адли байна... СССР-эй делегациие толгой... А. А. Громыко тэмдэглээ. Араб... нуудай дурадхалые делегад... олонхинь дэмжэн һайшааба. ... болоод байхадань, араб орону... дурадхаһан резолюциин түлөө г... үгэхэһөө бэшэ арга США, Анг... тэдэнэй үсөөхэн туһамаршадай... легадуудта үлөөгүй юм.

Тиигэжэ араб оронуудай рез... ци нэгэн дуугаар абтаа.

«Эгээл США, Англиин һа... шаар» Ассамблей һайн резо... абаба гэжэ мэхэ башаяа хүдэ... Англи, америкынхин һаамгаша... на. Теэд тиигэжэ байг лэ даа, ... мнайб. Генеральна Ассамблей ... гли, Америкын һанаашаар бэшэ... рин дэлхэйн эб найрамдалда д... тай арадуудай хүсэл бодол бэе... лэн энэ резолюци абаа гэжэ бо... байдал харуулна бшуу.

США, Англиин хэршье һаад т... татаа һаань, Генеральна Ассам... энхэ амгалан байдал тогтоо... руулха талаар яһала һайн шии... бэри абаба гэжэ бүхы дэлхэйн ... дууд баярлажа байна. Гэбэшье... найрамдалда дуратай хүсэнүүд... гымжээ багаханааршье һулару... ёһогүй. Тэдэнэр Генеральна Ас... блейн шиидхэбэриие Америкын ... боото Штадууд Англи хоёроор ... рин дүүргүүлжэ, тэдэнэрэй сэрэ... Ливан Иордани хоёрһоо хойшо... лангүй гаргуулха ёһотой.

Я. МАЗО...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00822. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак № 3175.